

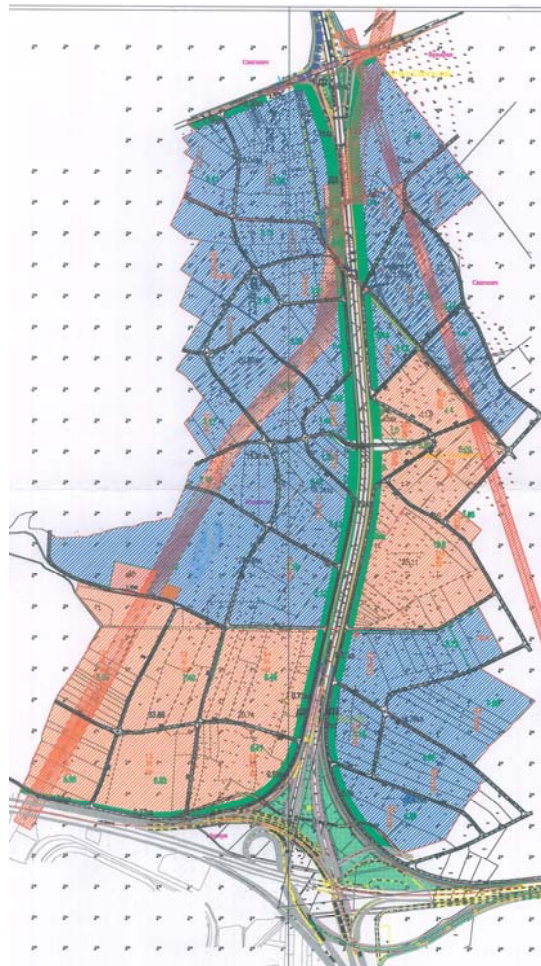
ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

за

Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба

Скопје,
Мај, 2009 година

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

Друштво за еколошки консалтинг
ДЕКОНС-ЕМА ДОО увоз-извоз
Бр. 03-83
18.05 2009 год.
СКОПЈЕ

Технички број 08-1

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо-економските аспекти од реализација на Урбанистичкиот План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба и да се превземат соодветни корективни мерки, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007 и 159/2008 година), потребно е да се споведе Стратегиска оцена на животната средина на плански документи за просторно урбанистички планирање и користење на земјиштето, односно за сите плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Општината Гази Баба, ја овласти консултантската куќа-Друштво за еколошки консалтинг "ДЕКОНС-ЕМА" Скопје, да подготви Извештај за стратедгиска оцена на животната средина од имплементација на Планскиот документ Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба (Договор бр. 03-27 од 19.02.2009 потпишан од "ДЕКОНС-ЕМА").

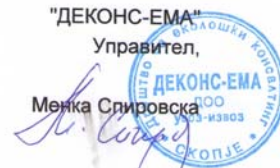
Во подготовката на Извештајот за стратедгиска оцена на животната средина од имплементација на Планскиот документ Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба учествуваа:

- Менка Спиловска, "ДЕКОНС-ЕМА", дипломиран биолог;
- Јулијана Никова, "ДЕКОНС-ЕМА", дипл. инж. технолог;
- Александар Петровски, надворешен консултант, дипл. инж. архитект;
- Сашо Георгиевски, надворешен консултант, дипл. инж. геолог.

"ДЕКОНС-ЕМА"

Управител,

Менка Спиловска

ДОКУМЕНТ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ

Образец ДРД

Друштво за еколошки консалтинг **ДЕКОНС-ЕМА**
ДОО увоз-извоз Скопје, со ЕМБС **6247717** седиште Ул.
БИХАККА Бр.3/ЛАМЕЛА 4-ЛОКАЛ 2 СКОПЈЕ како
предмет на работа има регистрирано општа клаузула за бизнис
согласно чл.7 и 7а од Законот за Едношалтерскиот систем и за
водење на трговскиот регистар и регистар на други правни
лица (Сл.весник на РМ бр. **84/05,13/07** и **150/07**).

Приоритетна дејност/Определена главна приходна шифра:

74.14	Деловни и менаџмент консултантски активности
-------	--

Бр. 0807-9/12320
05.05.2008 година,
Скопје

Изготвил,

Наташа Ѓоргиевска

Овластено лице,

Среќко Лазареvски

МП

Централен Регистар на Република Македонија, ул. Кузман Јосифовски Питу 1, 1000
Скопје. Тел. 02/3290-248. 02/3290-248 Факс. 02/3123-169 www.centralenregistar.org.mk

СОДРЖИНА

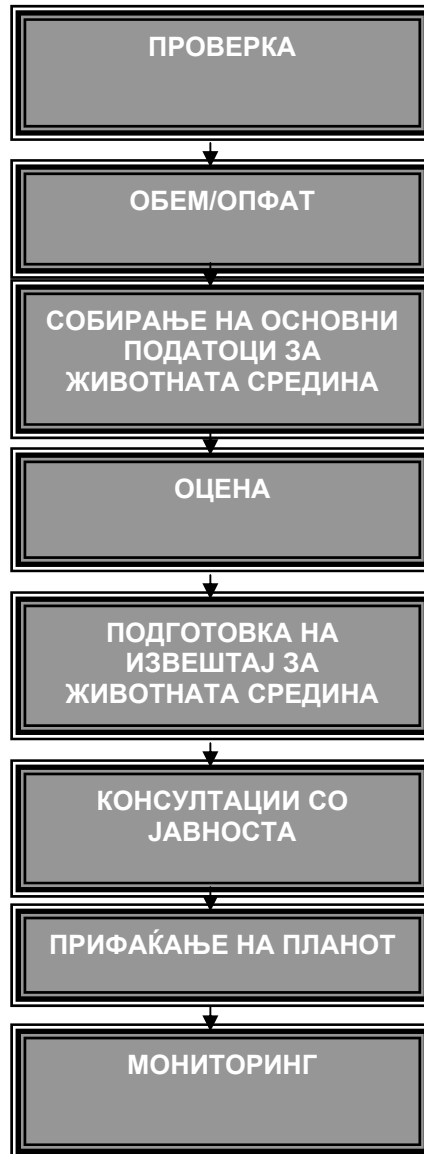
1. Вовед во стратегиската оцена на животната средина	6
2. Краток преглед на содржината, главните цели на планскиот документ и врската со други релевантни планови и програми/плански документи .	14
2.1. Обем на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.....	14
2.2. Предмет и главни цели на планскиот документ	15
2.3. Цели на стратегиската оцена на животната средина (СОЖС).....	17
2.4. Корелација со други релевантни планови и програми/плански документи	18
3. Опис на планскиот документ	22
3.1. Услови за избор на локацијата	22
3.2. Планиран капацитет на опфатот	23
3.3. Плански решенија за изградба и наменска употреба на земјиштето...23	
3.4. Инфраструктурни мрежи	27
4. Основни податоци за животната средина во и околу проектното подрачје	32
4.1. Географска положба.....	32
4.2. Релјефни услови, наклон и експозиција на терените.....	34
4.3. Геолошки карактеристики на теренот	34
4.4. Хидрогеолошки карактеристики на теренот.....	35
4.5. Хидролошки карактеристики.....	37
4.6. Климатски и микроклиматски услови на регионот	40
4.7. Воздух	41
4.8. Културно наследство.....	42
4.9. Природни вредности и реткости	42
4.10. Флора и фауна	43
4.11. Пејзаж	44
4.12. Демографски карактеристики	44
4.13. Стопански развој.....	45
4.14. Сообраќајна поврзаност	46
4.15. Користење на земјиштето	47
4.16. Водоснабдување и одведување на отпадни води	48
4.17. Електроенергетска и телекомуникациска инфраструктура и јавно осветлување	49
4.18. Воени разурнувања, природни и технички-технолошки катастрофи .50	
5. Состојба без имплементација на Планот	51
6. Целите на заштитата на животната средина	53
7. Опис на очекуваните влијанијата врз медиумите од животната средина	57
7.1. Влијанија врз демографија и човековото здравје	57
7.2. Влијанија врз социо-економската состојба.....	58
7.3. Влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух и климатските промени	58
7.4. Влијанија предизвикани од зголемена бучава	59
7.5. Влијанија од вибрации	60

7.6. Влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води	60
7.7. Влијанија врз почвата	61
7.8. Влијанија врз флората и фауната	62
7.9. Влијанија врз пределот	62
7.10. Влијанија врз материјалните добра	63
7.11. Влијанија врз културното наследство	63
7.12. Влијанија предизвикани од управување со отпадот	63
7.13. Влијанија од несреќи и хаварии	64
7.14. Прекугранични влијанија	64
8. Мерки за намалување на очекуваните влијанија врз специфичните медиуми од животната средина	65
8.1. Мерки за намалување на влијанијата врз демографијата и здравјето на луѓето	65
8.2. Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба	65
8.3. Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух и климатските промени	65
8.4. Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава	66
8.5. Мерки за намалување на влијанијата од вибрации	66
8.6. Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води	66
8.7. Мерки за намалување на влијанијата врз почвата	66
8.8. Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната	67
8.9. Мерки за намалување на влијанијата врз пределот	67
8.10. Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра	67
8.11. Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство	67
8.12. Мерки за намалување на влијанијата од управувањето со отпад	68
8.13. Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии	68
8.14. Мерки за намалување на прекугранични влијанија	70
9. Анализа на алтернативи	71
10. План за мониторинг на животната средина	73
11. Нетехничко резиме	77
Додаток 1	83
Образложение за спроведување на постапка за стратешка оцена на влијанијата врз животната средина	83
Министерство за животна средина и просторно планирање	83
Додаток 2	87
Национална и меѓународна правна рамка	87
Додаток 3	99
Евалуација на влијанијата од имплементација на планскиот документ	99

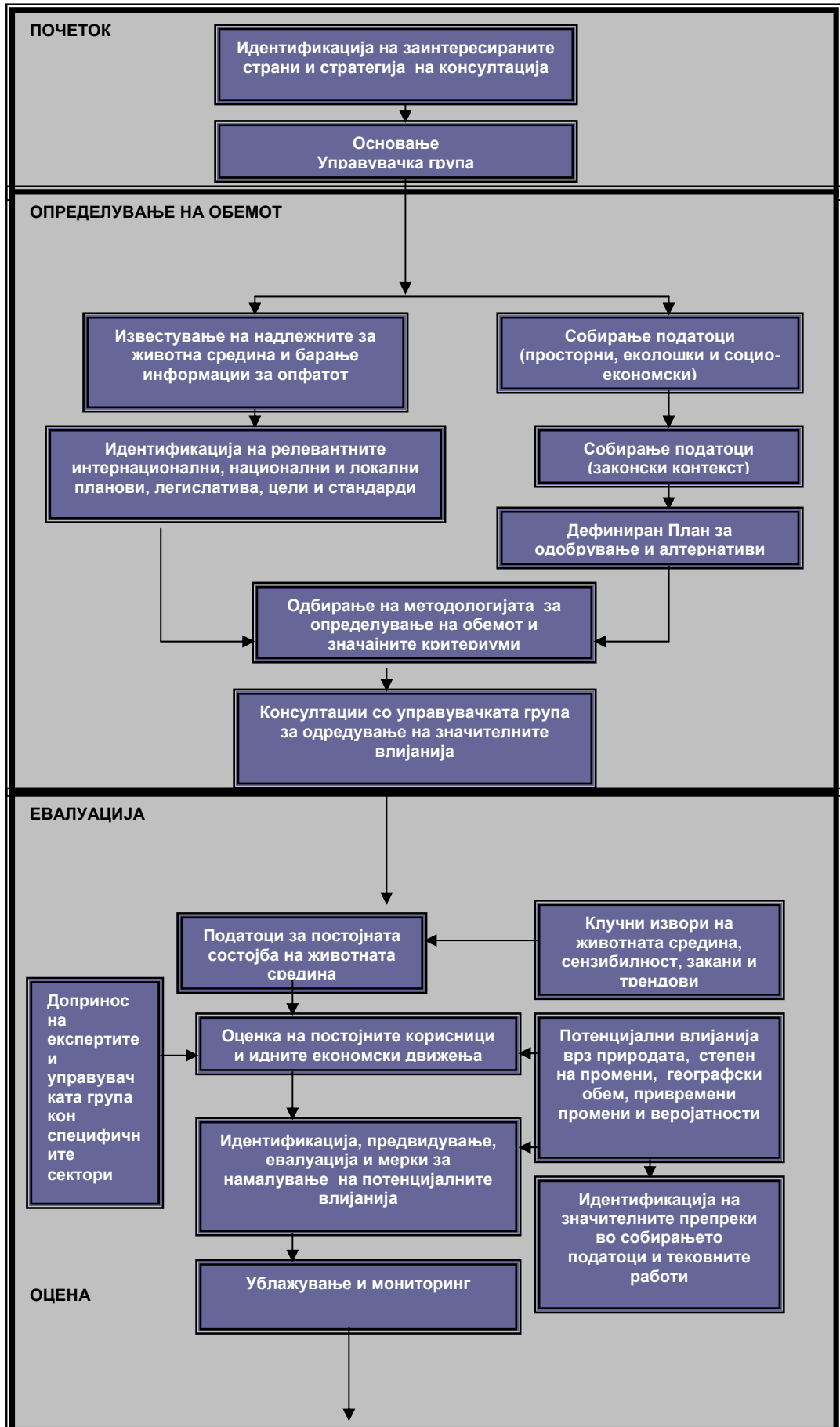
1. Вовед во стратегиската оцена на животната средина

Стратегиска Оцена на Животната Средина (СОЖС) е систематски процес во кој се земаат во предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на "стратегиски акции" или политики, планови и програми.

Процесот за стратегиска оцена на животната средина се состои од неколку фази и тоа:

Активностите, кои се преземаат во поедините фази на СОЖС процедурата се:

Стратегиската оцена на животната средина ги зема во предвид влијанијата врз животната средина и алтернативите во поширок обем, а исто така:

- во претходна постапка ги зема во предвид алатките кои би се користеле за да ја подржат формулацијата на стратегиската акција за одржлив развој;
- овозможува зголемување на ефикасноста при донесување на одлуки;
- овозможува систематски и ефективен приод кон животната средина од повисоко ниво при донесување на одлуки;
- ги поддржува консултациите и учеството на јавноста.

Извештајот за стратегиската оцена на животната средина треба да содржи детали од плановите, програмите и стратегиите, како и други информации, кои ќе бидат земени во предвид при понатамошната оцена на животната средина, односно треба да содржи податоци за можните влијанија врз:

- населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство каде се вклучени архитектурните и археолошките наследства, пејзажи и др;
- краток преглед на причините врз основа на кои се одбираат алтернативите;
- предвидените мерки за заштита и намалување на влијанијата.

Анализата на влијанијата врз животната средина има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина ќе бидат намалени или ефективно подобрени доколку се предвидат мерки за заштита, намалување и неутрализација на истите.

При идентификувањето на влијанијата се користи квалитативна проценка на нивниот ефект, односно истите се оценуваат како: секундарни, кумулативни, синергистички, краткорочни, со средни и долгорочни, трајни и привремени позитивни и негативни ефекти.

Во рамките на Извештајот за стратегиска оценка, исто така се дава осврт на планот за мониторинг на животната средина, чија основна цел е следење на ефектите од применетите мерки за ублажување.

Планот на мерки од непредвидени незгоди, кој е составен дел на Извештајот за стратегиска оценка на животната средина, ги опфаќа предлог мерките за заштита на планскиот опфат и спасување во случај на пожар, воени разурнувања, природни катастрофи и техничко-технолошки незгоди.

Како што е веќе потенцирано, стратегиската оценка на животната средина-СОЖС, се однесува на оценка на планови, програми и политики, додека поединечните активности/проекти се предмет на ОВЖС-оценка на влијанијата врз животната средина. Дистинкцијата меѓу овие две процедури е прикажана во табелата што следува.

	СОЖС ←	→ ОВЖС
Ниво на одлучување	Политика План Програма	Проект
Природа на акцијата	Стратегиска, визионерска, концептуална	Непосредна, оперативна
Резултати	Генерални	Детални
Скала на влијанија	Макроскопски, кумулативни, нејасни	Микро-локализираны
Обем на влијанија	Активности кои се однесуваат на одржливоста, економските и социјалните фактори често може да бидат позначајни отколку проблемите кои се однесуваат на просторот или работите поврзани со животната средина	Просторни и еколошки, во помала мера влијанијата може да се разгледуваат од социјален и економски аспект
Временска скала	Долг до среден рок	Средни до краткорочни
Клучни извори на податоци	Просторен План, Национални стратегии, студии од истражувања на пошироки опфати	Теренски активности, анализа на примероци
Вид на податоци	Описни, квалитативни	Квантитативни
Алтернативи	За широка област, политички, правни, технолошки, просторни, економски	Специфични локации, дизајн, конструкција, оперирање
Потешкотии при анализа	Неодредени	Многу ригорозни

	СОЖС ←	→ ОВЖС
Оцена на мерките	Доказ за одржливоста (критериуми и цели)	Правни рестрикции и најдобри практики
Улога на учесниците	Медијатори за преговарање	Застапување на вредностите и нормите. На техничко ниво, употребувајќи ги вредностите на заинтересираните страни
Учество на јавноста	Неодредено/од дистанца	Проактивна

При водење на процедурата за стратегиска оцена за животната средина важна улога имаат консултациите и учеството на јавноста, што овозможува:

- зголемување на транспарентноста во донесувањето одлуки, преку обезбедување информации кои овозможуваат идентификација на влијанијата во рана фаза и предлог мерки за нивно намалување;
- целосна информираност за основните податоци за животната средина, релевантните податоци и вредности на индивидуално ниво и на ниво на заедница;
- добивање информации за потенцијалните ефекти на животната средина во рана фаза во процесот на СОЖС;
- поголемо разбирање, избегнување непотребни противречности и одложување на процесот за донесување одлуки, кое во покосните фази може да настане како резултат на недоволно разбирање.

Бенефитот од спроведување стратегиската оцена на животната средина е:

- флексибилност;
- консензус во процесот на планирање;
- интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- меѓусекторска соработка;
- земање во предвид на регионалните потреби и цели;
- конзистентност со стратешките определби за одржлив развој.

Идентификацијата на сите влијанија врз животната средина, кои ќе бидат дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и предложените мерки за нивно ублажување или избегнување, ќе претставуваат основа врз која треба да се дефинира идниот развој на Општината Гази Баба, со цел да овозможи економска одржливост.

Доколку сите согледувања дадени во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина бидат земени во предвид и имплементирани во Урбанистичкиот План за којшто се изготвува овој Извештај, ќе се избегнат сите

несакани последици, што значи ќе се заштеди време и пари што е само дел од целите на стратегиската оцена на животната средина. Исто така, ќе се обезбеди заштита и одржлив развој на ресурсите, заштита на медиумите во животната средина и здравјето на луѓето.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина содржи вистинити и реални информации во простор и време, кои ќе им помогнат на носителите на одлуки на повисоко ниво.

СОЖС цели и индикатори, поврзани со планскиот документ		
Теми кои се разгледуваат од аспект на стратегиска оцена на животната средина	Можни СОЖС цели	Можни СОЖС индикатори: начини на квантифицирање на основите, претпоставките и мониторингот
Биодиверзитет, флора и фауна	<ul style="list-style-type: none"> • Евидентирани видови од флората и фауната, како и нивните живеалишта, особено оние кои се под режим на заштита нема да бидат афектирани; • Создавање услови за избегнување на иреверзибилни процеси кај видовите флора и фауна и нивните живеалишта; • Обновување на живеалиштата и видовите до остварливо ниво; • Заштита на видовите и бројноста на популациите на птиците, карактеристични за планскиот опфат. 	<ul style="list-style-type: none"> • Известување за нивото на нарушување на назначените живеалишта/видови; • Исполнување на целите дадени во акциониот план за биодиверзитет; • Известување за состојбата со националните живеалишта на диви животни, места кои што се од посебен научен интерес итн.; • Исполнување на “достапните стандарди за природните зелени површини”; • Број/област на локалните природни резервати; • Пресметување на долгорочното намалување на птиците, кои се сретнуваат на обработливо земјиште.
Број на жители, добробит и здравје на човекот	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрување на квалитетот на живеење; • Подобрување на економскиот стандард на жителите на околните населби; • Намалување и заштита од криминал, како и стравот од него; • Намалување на бучавата и вибрациите; • Квалитетот на воздухот останува непроменет. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на жители; • Промени во демографија; • Број на жители кои се афектирани од амбиентни нивоа на бучава; • Број на жители кои што живеат во сиромаштија; • 30% е намален криминалот на ниво на Општина.
Вода и почва	<ul style="list-style-type: none"> • Квалитетот на испуштена вода од Зоната не ги загрозува природните системи; 	<ul style="list-style-type: none"> • Квалитетот на рецепиентите во околина на Зоната се непроменети; • Квалитетот и квантитетот

СОЖС цели и индикатори, поврзани со планскиот документ		
Теми кои се разгледуваат од аспект на стратегиска оцена на животната средина	Можни СОЖС цели	Можни СОЖС индикатори: начини на квантифицирање на основите, претпоставките и мониторингот
	<ul style="list-style-type: none"> • 50% од отпадната вода се враќа за реупотреба во Зоната; • Намалување на загадувањето и заштита на квалитетот и квантитетот на почвата; • Минимизирање на отпадот, реупотреба и повторно искористување преку рециклирање, компостирање или користење на енергија. 	<ul style="list-style-type: none"> • на подземните води е непроменет; • Само 50% од отпадните води, претходно пречистени се испуштаат во одводниот канал од Системот „Скопско Поле“; • % на нарушени водни живеалишта; • % на загубени зелени површини/кафеави површини и места кои повторно можат да се употребат; • % на отпад кој е одложен на депонија; • % на контаминирана почва; • Ризик од поплава.
Воздух	<ul style="list-style-type: none"> • Непроменет или подобрен квалитет на воздухот; • Намалено користење на индивидуални возила за достапност до работно место-стимулирање на јавен превоз; • Редуцирани респираторни болести. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број на денови каде се јавува загадување на воздухот над МДК (максимално дозволена концентрација); • Клучни загадувачи на воздухот/по сектор или по жител; • Исполнување на граничните вредности на емисија; • Број на жители кои живеат во област каде има управување со квалитет на воздухот; • Пристап до важните услуги.
Климатски фактори	<ul style="list-style-type: none"> • Намалување на емисиите на стакленички гасови. 	<ul style="list-style-type: none"> • Употреба на електрична енергија и гас; • Електрична енергија која е генерирана преку обновливи извори расположиви во областа; • 30% намалени мисии на јаглерод диоксид.
Културно наследство и предел	<ul style="list-style-type: none"> • Заштита на историски знаменитости, археолошки места и други културни знаменитости; • Заштитана пределот секаде каде е можно, а посебно на нарушените предели; • Вреднување и заштита на 	<ul style="list-style-type: none"> • Процент на знаменитостите и археолошките места кај кои постои ризик за нивно загрозување; • Процент на означени места, кои се со посебно значење или соодветна погодност, од аспект на културно наследство и

СОЖС цели и индикатори, поврзани со планскиот документ		
Теми кои се разгледуваат од аспект на стратегиска оцена на животната средина	Можни СОЖС цели	Можни СОЖС индикатори: начини на квантифицирање на основите, претпоставките и мониторингот
	разновидноста на локалните карактеристики.	предел, вклучувајќи ги и јавното достапно земјиште и зелените површини.
<p>Превземено од <i>Локален квалитет на живот, регионален квалитет на живот</i></p> <p>ODPM упатство за интегрирана политика на процена, <i>Процена на развојните планови на животната средина: Упатство за Добра пракса, Упатство за методологијата за мулти-модални студии, Counsell and Haughton (2001), Sustainable Development Plans Group (2001), Construction Industry Council</i></p>		

2. Краток преглед на содржината, главните цели на планскиот документ¹ и врската со други релевантни планови и програми/плански документи

2.1. Обем на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо-економските аспекти од реализација на Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба и да се превземат соодветни корективни мерки, во Законот за животна средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007 и 159/2008 година) и подзаконските акти, е дефинирана постапката за Стратегиска оцена на животната средина, која во целост е усогласена со соодветната Директива на ЕУ (2001/42/ЕС) и Протоколот за стратегиска оцена на животната средина (кој произлегува од Конвенцијата за оцена на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст-Еспоо Конвенција).

Планските документи, кои се предмет на стратегиска оцена на животната средина се дефинирани во Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и здравјето на луѓето ("Службен весник на РМ" бр. 153/2007).

Тргувајќи од Приоритетната Програма на Владата на Република Македонија "Изработка на Урбанистички планови за 2008 година", Општината Гази Баба, односно Секторот за урбанизам, просторно планирање и заштита на животната средина, комунални дејности и уредување на градежно земјиште, изработи планско-проектна програма "Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички План вон населено место за изградба на стопанска зона-Блоковски систем со посебна намена за секој блок: комерцијално деловна (Б1, Б2 и Б5), производство, дистрибуција и сервиси (Г2, Г3, Г4 и Г5)", со површина на опфат од околу **269.5** ha, на потегот на заобиколницата од клучката "Хиподром" до клучката "Сингелиќ", Општина Гази Баба.

Органот, кој го подготвува планскиот документ (Општина Гази Баба), во претходна консултација со засегнатите органи од имплементацијата на Планот, го определи обемот и деталноста на информациите, кои се дадени во Извештајот за стратегиската оцена на животната средина, што е дел од процедурата за стратегиска оцена на животната средина. Во таа постапка од

¹ Урбанистички План вон населено место за изградба на стопанска зона, на потегот на заобиколницата од клучката "Хиподром" до клучката "Сингелиќ", општина Гази Баба

страна на Министерството за животна средина и просторно планирање е издадено мислење, кое е дадено во Додаток 1 на овој Извештај.

2.2. Предмет и главни цели на планскиот документ

Изработката на Урбанистичките планови произлегува од одредбите утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на РМ" бр. 4/96, 28/97, 18/99, 53/01, 51/05, 137/07, 24/08) и подзаконските акти што произлегуваат од него, Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови ("Службен весник на РМ" бр. 78/06) и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање ("Службен весник на РМ" бр. 78/06 и 140/07), како и други законски акти кои се однесуваат на оваа област.

Согласно член 13 од Законот за просторно и урбанистичко планирање, Урбанистички план вон населено место се донесува по потреба за плански опфат, за подрачја на општините, кои не се опфатени со генералните урбанистички планови и со урбанистичките планови за село. Со овој план се уредува намената и начинот на користење на просторот, како и условите за градење на комплекси и градби вон градовите и другите населени места.

Главна цел на планскиот документ е развој на стопанството, како значаен услов за раст на економијата и стандардот на живеење на луѓето.

Целите на Урбанистичкиот план вон населено место (УПВНМ) за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, кој претставува основен развоен документ, се да ги утврди параметрите потребни за издавање локациски услови за изградба на **Стопанска зона-Блоковски систем со посебна намена за секој блок: комерцијално деловна, производство, дистрибуција и сервиси** и пропратните содржини, воедно да ги даде и насоките за изработка на Архитектонско-урбанистички проекти за специфична наменска употреба на земјиштето и идејни и главни проекти на поединечните градби и инфраструктурните објекти, предвидени со Планот.

Главни насоки, кои се земени во предвид, за изработка на Планот се:

- оддржлив развој на Општина Гази Баба;
- рационално користење на земјиштето;
- максимално вклопување на инфраструктурата и објектите со теренот;
- оформување на амбиентални целини;
- почитување и заштита на правото на човекот на приватност;
- почитување и надградување на пејсажните вредности;
- почитување и валоризација на културното наследство;
- вградување пропратни содржини на стопанската зона;

- вградување на хуманоста во просторот и непречено движење на лица со инвалидност;
- вградување на заштитни мерки;
- почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето;
- предвидување мерки за заштита и спасување.

Иницијативата за градење повеќенаменска зона на предложената локација е во насока на реализација на планскиот концепт за интегрален и децентрализиран стопански развој. Ефикасната инфраструктурна опременост на овој простор и неговата поврзаност со околните рурални населби и со градот Скопје, треба да биде фактор за афирмација на комплексот, но и фактор за гравитациско влијание и поврзаност со поширокото опкружување.

Искористувањето на конфигурацијата на теренот и другите природни фактори дава можност за реализација на планираните намени, односно содржини, кои се во интерес на Општина Гази Баба и пошироко.

Основна задача на Планот претставува евидентирање на севкупните состојби, поволности, ограничувања и можности за перспективен развој, преку анализа на сите содржини, преиспитување на постојната состојба, дефинирање на новите потреби за проширување и изградба на истите и дефинирање на сите постојни функции и нивно рационално организирање, согласно искажаните потреби за долгорочен развој за плански период 2008-2018 година.

Од аспект на организацијата на просторот, заеднички интереси и цели на друштвото и корисниците на просторот, пошироките цели на Планот се следни:

- постигнување позитивни ефекти врз непосредното опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот;
- намена на површини со класи на намена;
- усогласување на планските поставки со основните насоки и смерници, дефинирани со Просторниот План на Р. Македонија.

Просторот, каде се предвидува планирањето на стопанската зона, е рамен терен, кој го тангира автопатот, и низ кој поминува трасата на Обиколницата на град Скопје.

Изградбата на предвидената зона ќе претставува придонес во развојот на индустријата и локалната економија со поддршка на развојот на други комплементарни дејности во Општината Гази Баба. Но, согласно определбите на Просторниот план на РМ ("Службен весник на РМ" бр. 39/04), за рационално користење и заштита на просторот, идниот развој и разместеност на производните дејности на овој простор треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна

превентивна примена и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии, кои ќе бидат применети во Зоната, врз животната средина.

Реализација на планскиот документ ќе резултира со можност за привлекување на странски капитал, директни економски ефекти и подобрување на социо-економската клима.

Активирањето на овој простор ќе овозможи развој на повеќе дејности, кои ќе продуцираат економски ефекти во останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, сообраќајот и др. Непосредниот ефект, кој ќе произлезе со реализацијата на предложениот Урбанистички план, ќе се рефлектира врз зголемено ангажирање на расположивата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со Планските содржини.

Изградбата и ставањето во функција на предвидените содржини ќе овозможи остварување на стопански, културолошки, едукативни, здравствени и друг вид општествени функции со директни или индиректни економски ефекти.

2.3. Цели на стратегиската оцена на животната средина (СОЖС)

За исполнување на барањата за стратегиска оцена на животната средина, дефинирани согласно националната и меѓународната легислатива, целите на стратегиската оцена на животната средина за имплементација на планот се прикажани преку статусот на: биолошката разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство, предел и интеракцијата помеѓу нив.

Цели	Предмет
Подобрување на квалитетот на живот и зголемување на животниот стандард	Население
Заштита на животната средина со имплементација на Планот	Сите медиуми на животната средина
Одржување на постојаното ниво на флора и фауна	Биодиверзитет
Зачувување на животната средина од аспект на појава на бучава и вибрации	Население
Подобрување на квалитетот на воздухот	Климатски фактори Квалитет на воздух Здравјето на луѓето
Зачувување на квалитетот на водата	Површински води Подземни води Квалитет на почва Здравјето на луѓето
Зачувување на квалитетот на почвата	Почва Површински води

Цели	Предмет
	Подземни води Здравјето на луѓето
Минимизирање на отпадот, рециклирање и повторна употреба во тековните активности	Управување со отпад Квалитет на почва Квалитет на површински и подземни води
Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии	Појава на несреќи и хаварии
Зачувување и унапредување на културното наследство	Постојно културно наследство
Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина	Предел (создаден од природата и од човекот)

2.4. Корелација со други релевантни планови и програми/плански документи

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредувањето и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и природата.

Активноста за изработка на Урбанистичкиот план вон населено место (УПВНМ) за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба е во согласност со Агенда 21 и одредбите од Просторниот План на Република Македонија искажани преку Условите за планирање.

Агендата 21 ги разгледува прашањата за одржлив развој на глобално, национално, регионално и локално ниво.

Агендата 21 ги опфаќа социјалните и економските димензии, зачувување и управување на ресурсите, зајакнување на улогата на социјалните групи, и начините на имплементација.

Планот е во согласност и со Вториот Национален Еколошки Акционен План на РМ (НЕАП II, 2006), кој ги дефинира проблемите на животната средина и мерките и активностите потребни за нивно надминување во наредните шест години, со што се создава флексибилна рамка за остварување на основните цели: продолжување на процесот на приближување кон политиката на ЕУ во областа на животната средина, водење интегрирана политика како единствен начин на правилно надминување на предизвиците, зацртување на насоки за еколошки одржлив пристап, зголемување на степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори и отворање на нови перспективи и вклучувања во меѓународните системи за заштита на животната средина.

Планот се базира на следниве три критериуми, усогласени со НЕАП-от:

- заштита на човековото здравје;
- унапредување на животната средина заради подобрување на квалитетот на живеење и
- зачувување на природните богатства за одржлив развој во РМ.

Друг релевантен плански документ, кон кој реферира Урбанистичкиот План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, е Локалниот Акционен План за животна средина на град Скопје (ЛЕАП 2004), во кој се идентификувани проблемите поврзани со квалитетот на животната средина и влијанијата врз здравјето на граѓаните (како апсолутен приоритет утврден во НЕАП-от за Република Македонија) и врз квалитетот на одделни квалитативни фактори на животната средина, утврдување на приоритетните проблеми, нивна имплементација и конкретни проекти за надминување на констатираните проблеми во животната средина во Градот.

Еден од идентификуваните проблеми на Градот, поврзан со зоните за индустрија и сервиси, е дека од постоечките четири индустриски зони во Градот, ниту една индустриска зона нема посебна планска документација со која би се согледале заедничките интереси за користење и уредување на земјиштето заради заедничко решавање на проблемите поврзани со опкружувањето, односно начините за управување со водите, воздухот, бучавата, третманот на отпадот и др. Односно, за ниту една зона досега нема подготвено документ за оцена на животната средина, кој би послужил како основа за донесување одлуки за идниот урбан развој и водење на политика за обезбедување на квалитет на животната средина.

Со Генералниот урбанистички план на град Скопје не се предвидува просторно проширување на индустриските зони. Зацртана е определбата за техничко-технолошко заокружување на постојните или лоцирање на комплементарни капацитети, што дополнително ја оправдува иницијативата на Гази Баба за формирање на нова стопанска зона во простор, кој не е опфатен со урбанистички планови од било кој вид.

Во периодот на транзиција голем дел од новите стопански капацитети во градот Скопје, користејќи ја инфраструктурната погодност, се лоцираа долж магистралните и регионалните патишта кон Визбегово, Драчево, Илинден и други правци надвор од просторот опфатен со урбанистичка документација. Земјиштето за изградба на овие локалитети е наменето преку изработка на урбанистички проекти за стопански комплекси. Искуството на планерите, укажува на потребата од повнимателно истражување, утврдување соодветна политика за користење на земјиштето, ресурсите и пределите и уредување на контактните подрачја од Градот со цел обезбедување квалитет на животната средина во неговото пошироко опкружување.

Земајќи ги во предвид претходно наведените недостатоци една од приоритетните цели на Градот, дефинирана во ЛЕАП-от, која се однесува на идното планирање на просторот, е:

- постигнување стандарди за чување и/или обезбедување квалитетна животна средина во постојните зони.

За постигнување на таа цел, ЛЕАП-от за град Скопје упатува на утврдување еколошки принципи за ангажирање ново земјиште за индустрија.

Согласно Локалниот Акционен План за животна средина на Општина Гази Баба (ЛЕАП, 2007 година), брзите промени во структурата на Општината, како и планирањето на урбаниот развој е од исклучителна важност за обезбедување квалитетни услови за живеење и работа на населението, односно за нејзино функционирање како општествено-економска, административна и културна целина.

Еден од главните проблеми на Општината е недоволно контролираниот урбан развој. Цел на Општината е унапредување на урбаниот развој, стопирање на бесправна градба преку докомплетирање на урбанистичка планска документација (ДУП, УП за села, УП вон населено место) на цела територија на Општината. Урбанистичката планска документација треба да ги надмине идентификуваните проблеми и да даде предлог за:

- доизградба на локалните патни правци;
- утврдување локации и изградба на спортски и рекреативни објекти;
- зголемување на зелените површини, нивна изградба, уредување и заштита;
- утврдување на приоритетни ДУП-ови и УП-ови, нивно вградување во програмите за уредување на градежно земјиште и просторно планирање;
- донесување на плановите;
- воспоставување на редовна контрола и спроведување на мерки за правилно имплементирање на плановите;
- покренување на иницијативи до град Скопје за измена и дополнување на ГУП-от на град Скопје во однос на намената и употребата на локалитетите.

Согласно Стратегијата за локален економски развој на Општина Гази Баба (ЛЕР 2009-2012 година), како недостаток во областа на инфраструктурата за развој на бизнис, се издвојува лошата состојба со инфраструктурата на одредени локации интересни за развој на бизниси.

Од областа на демографијата како недостаток во Општината се јавува мала стапка на наталитет и емиграција на високо образованите лица, како резултат

на општите услови за живот во сопствената средина (висока стапка на невработеност).

Стратешки цели на Стратегијата за локален економски развој на Општина Гази Баба се: подобрување и унапредување на условите за живеење во Општина Гази Баба, да се прошири и диверзифицира економската база во Општина Гази Баба преку зголемување на нивото на инвестиции, да се создаде интегрирана локална заедница.

Релевантни плански документи за урбанизација на Општина Гази Баба се:

- **Предлог Програма на Општина Гази Баба со просторна анализа и нанесена обиколница околу која се формираат нови слободни индустриски зони, зони за рекреација и заштитни зони, донесена 2007 година.**

Согласно Предлог Програмата, целите на урбанизацијата се:

- рационално уредување и користење на просторот, според состојбите на просторот;
 - градење на објекти кои не ја загадуваат животната средина и природа и заштита на просторот од непланско градење;
 - одржлив развој;
 - дефинирање на содржината на функциите и големините според барањата на инвеститорот.
- **Програмата за урбанистичко планирање "ф" на Општина Гази Баба за 2009 година, донесена од Советот на Општина Гази Баба од 25.12.2008 година која се состои од следните подпрограми:**
- **I. ф.1** Подпрограма за урбанистичко планирање;
 - **II. ф.2** Подпрограма за уредување на градежно земјиште (тековно-оперативни трошоци);
 - **III. ф.3** Подпрограма за уредување на просторот во рурални подрачја (тековно-оперативни трошоци);
 - **IV. ф.А** Подпрограма за уредување на градежно земјиште (капитални трошоци);
 - **IV. Ф.Д** Подпрограма за уредување на просторот во рурални подрачја (капитални трошоци).

3. Опис на планскиот документ

3.1. Услови за избор на локацијата

Локалитетот кај обиколницата од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, во близина на населеното место Инџиково во повисоките плански документи е планиран за изградба на стопанска зона, за што треба да се изработи Урбанистички план вон населено место (УПВНМ).

Планскиот концепт за стопанската зона е поставен врз основа на анализата на просторот, анализата на можностите за просторен развој и Планската програма. Планскиот концепт е во директна зависност од создадените и природните фактори, особено од конфигурацијата на теренот и од можностите за просторна композиција, односно естетско обликување на просторот.

Оските на развој во минатото се формирале во зависност од географските карактеристики на просторите, т.е. според релјефот, теченијата на реките и слично. Во денешно време позначајни станаа деловните односи, меѓучовечките комуникации, географските белези, како и изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети².

Истите ги повлекуваат линиите на инфраструктурните, посебно на сообраќајните системи, кои потоа, меѓусебно крстосувани, ја формираат целата мрежа.

Во Просторниот План, постојат 5 оски на развој, север-југ, јужна, северна, западна и источна. За планскиот документ-изградба на стопанска зона, релевантни се две оски и тоа: север-југ и оската север.

Планираниот опфат се наоѓа на пресекот на оската север-југ со оската север, положба што му дава атрактивност на локалитетот во однос на достапност, близината на аеродромот, градот Скопје и други географски карактеристики.

Одбраниот простор има поволна географска положба, добри микроклиматски услови и одлична диспозиција во однос на сообраќајната поврзаност со градот Скопје и регионот пошироко, односно истата претставува поволна локација заради:

- поврзаноста на предвидената локација за изградба на стопанска зона со Општината Гази Баба, градот Скопје и регионот преку Северната обиколница;
- близината на градот Скопје и неговата структура и инфраструктура;
- можноста за поврзување на инфраструктурните водови за снабдување со електрична енергија, телекомуникации;
- можноста за поврзување на системот за водоснабдување;

² Извадок од Просторниот План на РМ

- можноста за изнесување на пречистените отпадни води од локалитетот;
- добрите микроклиматски услови.

Планирањето и уредувањето на просторот врз принципите на одржлив развој и тоа пред се од еколошкиот аспект, потоа економскиот и социјалниот, дозволува концептуално просторот, наменет за планирање, да се третира и добие значење на стопанска зона.

3.2. Планиран капацитет на опфатот

Планираниот простор за изградба на стопанска зона е градежно неизграден и треба плански и програмски да се осмисли и испланира за реалните потреби на самата Општина и негово опкружување.

Планираната стопанска зона е блоковски систем, со посебна намена за секој блок: комерцијално деловна (Б1 и Б2), производство, дистрибуција и сервиси (Г2, Г3 и Г4), со површина на опфат од **269.5** ha, на потегот на обиколницата од клучката "Хиподром" до клучката "Сингелиќ", Општина Гази Баба.

Предметниот планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси е во најголем процент неизграден (90,6%), односно на теренот, наменет да се опфати со планскиот документ, постојат само два скелетни приземни објекта од 1.675 m² на парцела од 700 m² и неизградено земјиште со површина на парцела од 244,17 ha.

Постојните објекти (Г5-БП и Г2-лесна индустрија) имаат статус на легални градби.

3.3. Плански решенија за изградба и наменска употреба на земјиштето

Според анализата на постојната состојба на планскиот опфат се даваат следните нумерички податоци:

- плански опфат	269,5 ha	100 %
- производство, дистрибуција и сервиси (Г5-БП и Г2-лесна индустрија)	0,70 ha	0,26 %
- неизградено земјиште (НЗ)	244,17 ha	90,6 %
- сообраќај (Г5)	24,58 ha	9,10 %
- површина под објект (П)	1.675 m ²	
- процент на изграденост на ниво на плански опфат	0,06 %	
- коефициент на искористеност на ниво на плански опфат	K = 0,006	

Границите на планскиот опфат се:

- од *исток*–западна граница на КП 925, продолжува по граница на КП 217/2, 217/3, 218, 219, 220, 221, осовина на ул. "22", КП 249, осовина на ул. "21", ул. "19", граница на КП 276, осовина на ул. "10", ул. "17", продолжува по КП 1019, осовина на ул. "16", граница на КП 189, КП 188, КП 178, КП 186, КП 185, КП 184, осовина на ул. "15", продолжува по граница на КП 230, КП 229, КП 245, КП 244, КП 243, КП 249, северна граница на КП 248, осовина на крак од клучка Хиподром;
- од *југ*-осовина на автопатот и дел од клучка Хиподром;
- од *север*-осовина на пат Скопје-Арачиново;
- од *запад*-граница на КП 366/6, КП 370, КП 371, КП 372, КП 374, КП 384, КП 383, КП 391/1, КП 394/4, КП 163, КП 162, КП 161, КП 160, КП 159, КП 136, КП 137, КП 154, КП 284, КП 283, КП 282, КП 427, КП 424, КП 422, КП 421, КП 420, КП 419, КП 418, КП 416, КП 415, КП 414, КП 457, КП 458, КП 459, КП 460, КП 461, го сече постојниот канал и продолжува до осовина на автопатот.

Во рамките на планскиот опфат, дефинирани се намени на земјиштето со содржини означени во графичкиот прилог со класа на намена.

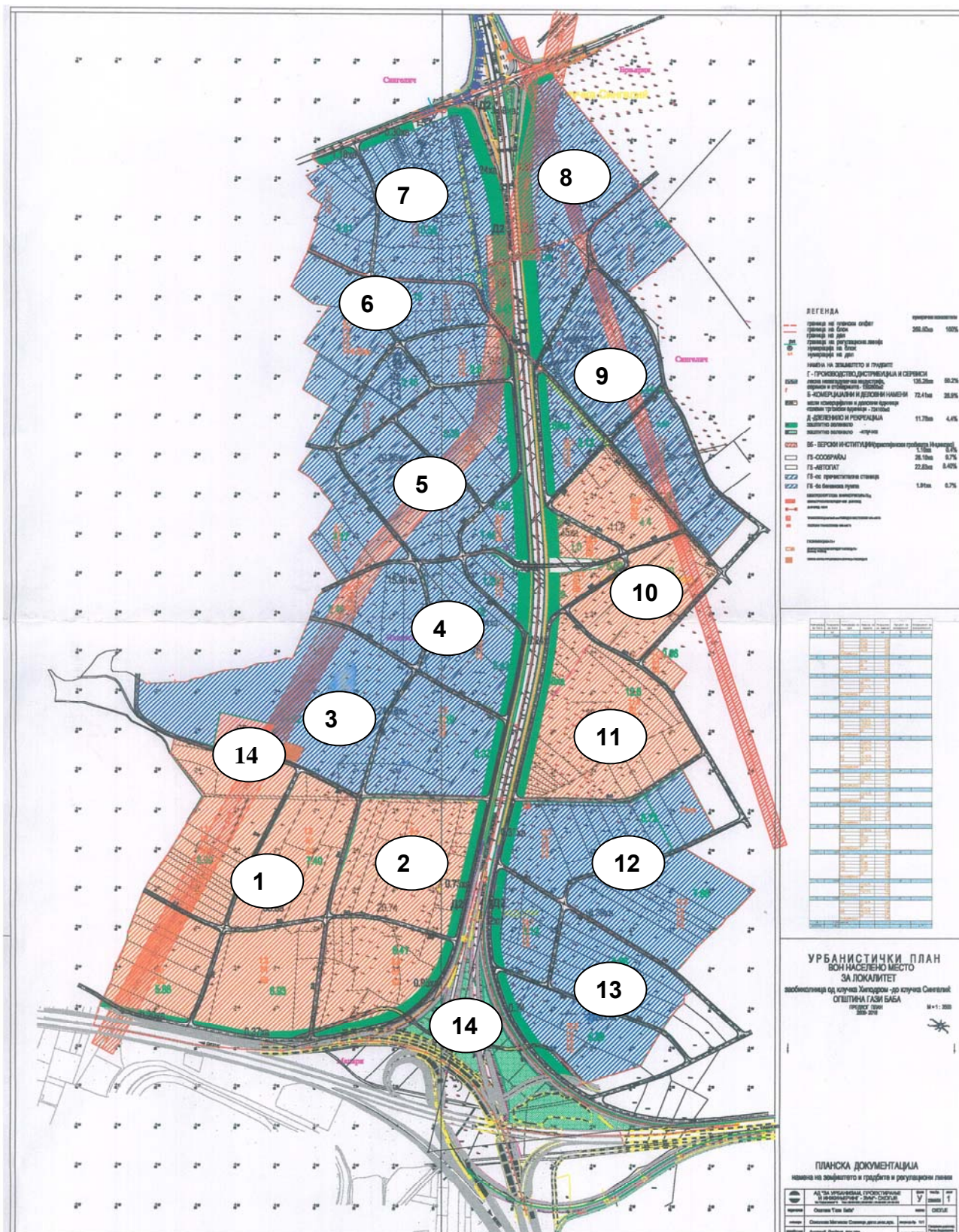
Ознака	Предложена активност во план
Г2, Г3, Г4	лесна загадувачка индустрија, сервиси и стоваришта
Б1, Б2	мали комерцијални и деловни единици и големи трговски единици
Д2	заштитно зеленило
В5	верска институција (гобишта)
Г5	сообраќај, трафостаници, пречистителна станица, пумпна станица

Предложена активност во план	Површина
Лесна загадувачка индустрија, сервиси и стоваришта-развиена површина	1.352.800 m²
Мали комерцијални и деловни единици, големи трговски единици - развиена површина	724.100 m²
Сообраќајни површини	26,1 ha
Автопат - површина	22,83 ha
Останати пратечки содржини	1.352.800 m²
Пречистителна станица	
Бензинска пумпа	1,91 ha

Концепциски планскиот опфат е замислен како еден комплетен современ простор, кој позитивно ќе влијае врз развојот на локалната економија и пошироко.

Просторот е поделен на 14 блока (1-14), а поедини блокови се поделени на делови со цел за побрза и реална реализација на истите. Карактеристиките на овие блокови се дефинирани во нумеричките показатели по блокови од бр. 1 до бр. 14.

На слика бр. 1 е прикажан опфатот на планот за изградба на стопанска зона.

Слика бр. 1 Опфат на Планот (приказ на опфатот во размер 1:20 000 е даден во Додаток 4)

Легенда-Содржини на посебните единици во планскиот опфат

1-Б1, Б2; 2- Б1, Б2; 3-Г2, Г3, Г4, Г5, Б5; 4-Г2, Г3, Г4; 5-Г2, Г3, Г4; 6-Г2, Г3, Г4; 7-Г2, Г3, Г4; 8-Г2, Г3, Г4; 9-Г2, Г3, Г4; 10-Б1, Б2, Г2, Г3, Г4; 11-Б1, Б2; 12-Г2, Г3, Г4, Г5; 13-Г2, Г3, Г4; 14-Сообраќајница

Б1, Б2 и Б5-мали комерцијални и деловни единици и големи трговски единици

Г2, Г3, Г4 и Г5- лесна незагадувачка индустрија, сервиси и стоваришта, сообраќај, трафостаници, пречистителна станица, пумпна станица

3.4. Инфраструктурни мрежи

Основна задача на Планот претставува евидентирање на севкупните состојби, поволности, ограничувања и можности за перспективен развој на Зоната, преку анализа на сите содржини, преиспитување на постојната состојба и дефинирање на новите потреби за проширување и изградба на истите.

Севкупна анализа на состојбите на инфраструктурните системи ги опфаќа следните области:

- сообраќајна инфраструктура: колско-пешачки сообраќај;
- хидро-техничка инфраструктура: водоводни и канализациони инсталации;
- електрична инфраструктура;
- гасификација;
- телекомуникации.

➤ Сообраќајна инфраструктура

Како основа за планирањето на улична мрежа е поставена траса со сообраќајниот профил на Северна обиколна сообраќајница на град Скопје (реализирана) и клучките со кои истата се поврзува со клучка "Хиподром" јужно, правец запад-исток влез Скопје-Куманово, југ-продолжение правец Велес, клучка север-продолжение правец Тетово со приклучок на Р-101, запад влез Скопје, исток с. Арачиново - Куманово.

Централно помеѓу планираните (реализирани) клучки е реализиран објект-натпатник, кој во поставениот сообраќаен концепт ја поврзува планираната улична мрежа од западниот и источниот дел на локалитетот.

Планираната улична мрежа е усогласена со планираната улична мрежа со УДНМ с. Инциково која е поставена западно од границите на опфатот на локалитетот.

Сообраќајните профили на основната мрежа односно Северна обиколна сообраќајница (Градски автопат) и регионалниот пат Р-101 Скопје- Куманово се дефинира со следна структура:

- секундарната улична мрежа ја сочинуваат планирани индустриски улици, водени со концептот на опслужување на поставени целини-урбани блокови;
- поврзувањето на уличната мрежа со планираните сообраќајни токови од основната улична мрежа е предвидено преку крстосници во ниво со Регионалниот патен правец Р-101, Скопје-Куманово, а истиот преку клучка со Градскиот Автопат-Северна обиколница.

Од вкупната површина на опфатот (**269.5** ha) под сообраќајни површини се 26.10 ha или 9.7 %.

➤ **Хидро инфраструктура: водоводни и канализациони инсталации**

На просторот каде се предвидува изградба на стопанската зона нема изградена инфраструктура за водоснабдување и одведување на отпадни води. Снабдувањето со санитарна и технолошка вода се предвидува да се обезбедува од градскиот водоводен систем.

Потребни количини на вода

Водоснабдителната норма за лесна индустрија (према ГУП на град Скопје) изнесува:

- за дневен максимум $q_{\max/\text{ден}} = 200\ 000 / 24 \times 3600 = 2,31$ l/s просек за лесна индустрија 200 000 l/ha/ден;
- се предвидува работа на лесна индустрија од 24 h/ден;
- $Q_{\max/h} = 200\ 000\ h \times 1 / 16 \times 3600 = 3,47$ l/ha/s;
- $F_{br.} = 269,50$ ha;
- $F_n = 104,0$ ha

Водоводната мрежа во планскиот опфат, планирано е да се изведува претежно со кружен (циркулационен) ток, исклучок прават некои слепи кракови кои поради сообраќајото решение не можат кружно да се поврзат. Во текот на имплементацијата на планскиот документ, секој проект посебно ќе прави пресметки за потребите од вода, усогласено со намената и капацитетот на водоводната инфраструктура на стопанската зона.

Канализациона мрежа

Одведувањето на санитарните води и водите од индустриско-комерцијалните објекти од локалитетот се предвидува да се врши преку канализациона мрежа од затворен тип.

Техничкото решение е прилагодено со нивелационото решение на уличната мрежа.

Целокупната отпадна вода гравитационо ќе се доведува до најниските места каде се предвидени препумпни станици. Ваквото хидротехничко решение

произлегува од нивелационото решение на уличната мрежа, односно конфигурацијата на теренот диктира вкопување на каналската мрежа на длабочина од 4.0 - 5.0 m. Предвидени се вкупно три препумпни станици. Целокупната отпадна вода ќе се доведува до предвидената пречистителна станица, во која ќе се врши механичко и биолошко пречистување до степен од 93 %, а пречистената вода преку пумпни станици предвидено е да се испушта во отворениот канал, кој е дел од системот на Скопско поле.

Атмосферска канализација

Одведувањето на атмосферските води од улиците, крововите и останатите бетонски и асфалтни површини, ќе се врши преку планирана атмосферска канализација од затворен тип сепаратен (засебен) систем.

Атмосферската канализација е усогласена со нивелационото решение на уличната мрежа.

Како главни реципиенти за испуштање на атмосферската канализација ќе се користат постојните отворени канали, кои се дел од системите за одводнување на Скопско Поле. На тој начин се добиваат пократки канали во помали профили.

Систем за одводнување

Предметната локација зафаќа дел од Скопско поле на кое се изградени системи за одводнување. Главниот реципиент за прифаќање на внатрешните води од Скопско поле од левата страна е реката Вардар кај месноста Таор.

Постојните отворени канали, лоцирани во границите на урбанистичкиот опфат, ќе се користат за прифаќање на атмосферските води од планираната атмосферска канализација од затворен тип.

Каналите ќе останат во функција и за периодот на имплементација на Планот, како и животниот век на секој посебен проект во негови рамки, со напомена дека истите треба да се одржуваат во исправна состојба, за да биде гарантирана нивната функционалност.

➤ Електроенергетска инфраструктура

Врз основа планираните содржини на Планот, пристапено е кон анализа на потребните енергетски снаги:

Лесна загадувачка индустрија, сервиси и стоваришта	1.352.800 m ² x 0,009 kW/m ²	=12175,2 kW
Мали комерцијални и деловни единици и големи трговски единици	724.100 m ² x 0,005 kW/m ²	=3620,5 kW
Сообраќајни површини	26,1 ha	=296 kW
Останати пратечки содржини		=470 kW
	Вкупно:	16561,7 kW

Заради задоволување на потребите на стопанската зона од електрична енергија, потребно е да се изгради енергетска постројка со снага од 16 MVA или две единици од по 8 MVA.

Напојувањето со електрична енергија може да се реши со 20 kV кабловски врски од најблиската приклучна точка, односно од постојната 110/10 kV трафостаница "Исток" или од новопланираната 110/20/10 kV трафостаница безцаринска зона "Бунарџик", која е во фаза на градба.

При планирањето е обезбедена локација за трансформаторска станица ТС 35/20/10 kV со снага од 16 MVA, односно 2 (два) трансформатори со снага од 8 MVA и можност истите да работат паралелно со 16 (шеснаесет) изводни ќелии.

Во втора фаза од планирање, односно со изготвување на Идејни проекти за содржините опфатени со овој План ќе се оформат точни локации, односно микро локации за сите трафостаници.

Во поглед на заштитна зона околу постојниот 400 kV далновод, истата е запазена при планирањето и планиран е заштитен коридор од 34 m.

➤ **Телекомуникациска инфраструктура**

Развојот на телекомуникациската инфраструктура се планира да се изведе на две приклучни точки на постојниот оптички кабел, кој е во непосредна близина на опфатот, односно од левата страна на Автопатот E-75.

Двете новопланирани примарни оптички кабловски врски од приклучните точки како крајна точка ќе ги имаат двата новопланирани слободностоечки објекти со оформени сопствени локации во кои се планира да се вгради активна опрема за телекомуникациска инфраструктура.

Во блокот 13 и 4 се планира лоцирање на активен објект за телекомуникациска инфраструктура.

Разводот на телефонската мрежа се планира да се изведе со подземни Т.ф. кабли од објектите каде е вградена активната опрема до слободно стоечки надземни ормани и од истите до крајните корисници.

Бројот на потребните линии ќе биде дефиниран во втората фаза од планирање, односно за секој проект/активност посебно и истиот не е лимитирачки.

Трасите за сите типови на подземни Т.Ф. кабли ќе се оформат во втората фаза од планирањето, односно со идејни решенија за сите инфраструктурни инсталации (среднонапонски и нисконапонски мрежи, гасоводна мрежа, водовод и канализација и кабловска телевизија).

➤ **Гасоводна мрежа**

Во границите на опфатот минува гасовод под висок притисок. Со Деталниот Урбанистички план се планира развој на секундарна гасоводна мрежа за идните корисници.

Почетната точка на секундарниот гасовод со низок притисок ќе биде ГМРС (гасоводна мерна регулациона станица) планирана со ДУП нас. "Маџари - Хиподром".

Трасите на дистрибутивните гасоводни водови планирано е да се изведуваат по Одлуките за технички услови и нормативи за проектирање и изградба на дистрибутивни гасоводни системи ("Сл. весник на СРМ" бр. 45/1990) и истите ќе се решаваат во втората фаза од планирањето, односно со идејни решенија за сите инфраструктурни инсталации (среднонапонски и нисконапонски мрежи, подземни Т.Ф. кабли, водовод и канализација и кабловска телевизија).

➤ **Топловодна мрежа**

За загревање на инсталациите и деловните објекти во планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколница од клучка „Хиподром“ до клучка „Сингелиќ“, Општина Гази Баба, не е планирана изградба на нова станица за топлификација, ниту пак приклучување кон централната градска топоводна мрежа.

4. Основни податоци за животната средина во и околу проектното подрачје

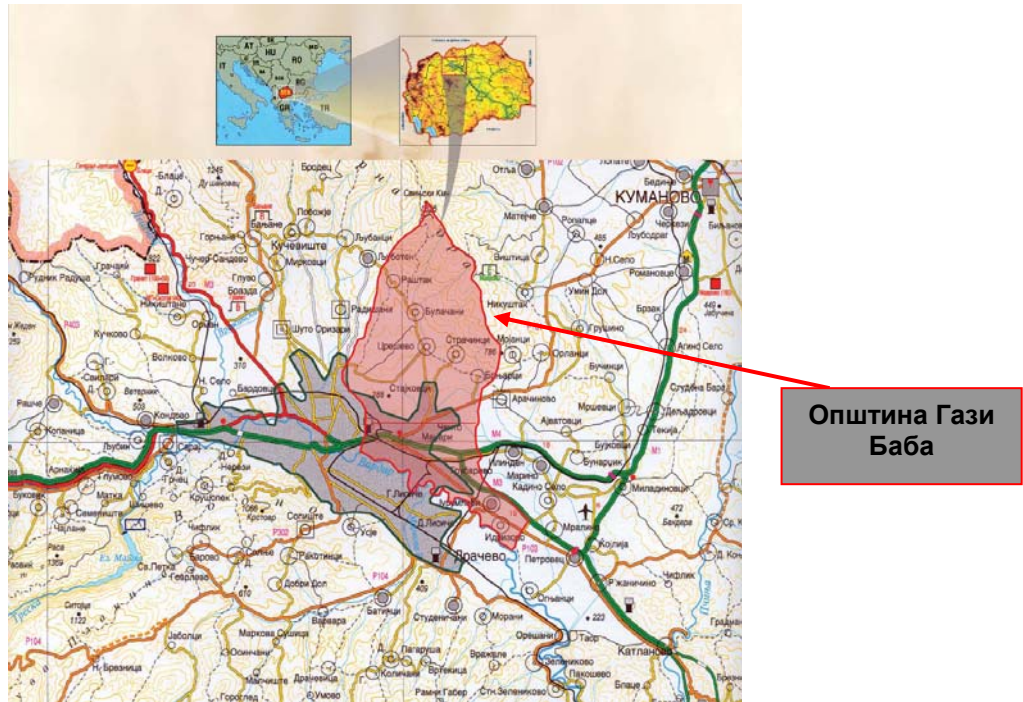
4.1. Географска положба

Општина Гази Баба се наоѓа во северниот дел од Република Македонија и се простира во источниот дел на Скопската котлина (слика бр. 2). Општината зафаќа површина од 92 km².

Во состав на Општината има 21 населено место, од кои 7 се урбани, а 14 рурални населени места.

Најниското населено место е с. Трубарево со 225 м.н.в, а највисоката точка во Општината е на 1.626 м.н.в. Скопската котлина, во чии граници се наоѓа и територијата на Општина Гази Баба, се наоѓа во северниот дел на Република Македонија, во горниот тек на реката Вардар, и се протега од 41° 42' до 42° 21' северна географска ширина и од 18° 45' до 19° 29' 30" источна географска должина. Дното на котлината во источниот дел е на 225 м.н.в., а во западниот дел на 340 м.н.в. Највисоката точка се наоѓа на јужната страна, на врвот Мокро на Јакупица и е со 2.540 м.н.в. Општината Гази Баба на северозапад се граничи со скопската Општина Бутел, на запад со општините Чаир и Центар, на југ со општините Кисела Вода и Аеродром, на југоисток со Општина Петровец, а на исток со општините Илинден, Арачиново и Липково (слика бр. 3). Пречникот на простирање на Општината во правец исток-запад изнесува 10 km, а во правец север-југ 15 km.

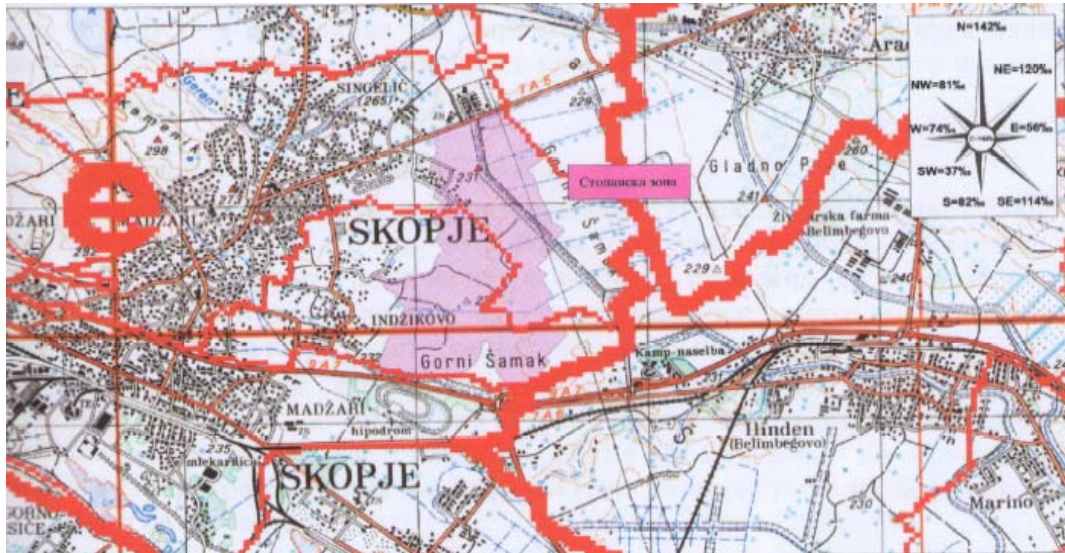
Просторот, дефиниран за изработка на Урбанистички план вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколница од клучка „Хиподром“ до клучка „Сингелиќ“, Општина Гази Баба, ја зафаќа површината која се наоѓа во близина на населеното место Инџиково или на 9 km од центарот на град Скопје (слика бр. 4), поточно, западно и источно од Северната обиколница на град Скопје, делница од клучка Хиподром до клучка Р-101 Скопје-Куманово. Предметниот планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси е вон границите на градот Скопје или источно од градежниот реон на населеното место Инџиково. Населеното место Инџиково се наоѓа на повеќе од 200 m оддалеченост од планираниот опфат, а населбата Сингелиќ на оддалеченост од 500 m.

Слика бр. 2 Местоположба на Општина Гази Баба

Слика бр. 3 Катастарски граници на Општина Гази Баба

Слика бр. 4 Местоположба на предметната локација

4.2. Релјефни услови, наклон и експозиција на терените

Според карактеристиките на релјефот, Општината Гази Баба е претежно рамничарско подрачје. Од вкупната територија 65% е обработливо земјиште. Останатиот дел се одликува со неколку височини: во северниот дел од Општината се наоѓа карактеристичниот пејзаж-шумата Гази Баба, во централниот дел е месноста Камник, а во источниот, планински дел, е Скопска Црна Гора.

Релјефот на територијата на Општината се состои од повеќе разновидни морфолошки елементи и облици. Целата територија има облик на пространа котлина составена од два дела: висок обод и низок средишен дел-дно на котлината.

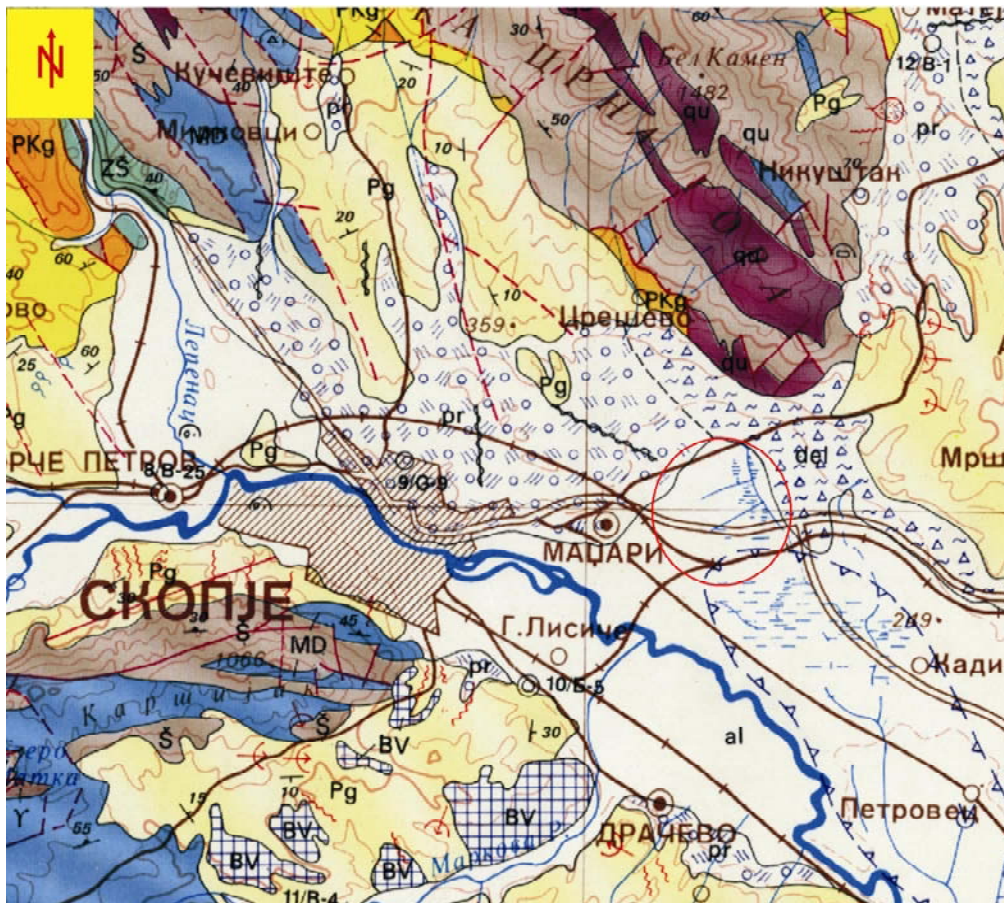
Просторот, дефиниран за изработка на Урбанистички план вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколница од клучка „Хиподром“ до клучка „Сингелик“, Општина Гази Баба, е рамничарски и се користи за одгледување на земјоделски култури.

4.3. Геолошки карактеристики на теренот

Од геолошки аспект, теренот е представен со Квартерни седименти претставени од Пролувијални седименти кои имаат широко распространување во ободните делови на Скопската котлина. Пролувијалниот материјал е слабо обработен, составен од грубо кластични парчиња од различни карпи помешани со глиновито-песоклива компонента. Тие се одликуваат со добри физичко-механички карактеристики.

Според инженерско-геолошките карактеристики овие карпести маси припаѓаат во групата на неврзани карпести маси во делот на песоците и чакалите и слабо збиени карпести маси во делот на прашино-глиновитите материјали. Тие се со релативно хомогени физичко-механички карактеристики и според

Градежните норми Г.Н. 200, припаѓаат во III и IV категорија. Геолошките карактеристики на локацијата се претставени на следната слика.

Легенда:

- Pg** -Езерско песокливи-глиновити седименти: песоци, чакали, глини, лапори со прослојци на јаглен и јагленова глина
- pr** -Комплекс на пролувијални седименти: чакалесто-песокливи наслаги со облупоци, блокови, дробина и суглина
- S** -Кристалести шкрилци со низок кристалинитет: филити, аргилошисти, хлоротски, графитични и др. шкрилци
- al** -Комплексо на алувијални седименти: чакали, песоци и глиновито прашинасти фракции
- Bv** -Бигор и бигровити варовници: бигор во помал обим и бигровити варовници
- MD** -Мермери и доломити: мермери во подреден состав кристалести доломити, циполини и кристалести варовници
- Pkg** -Песочници и конгломерати: местимично преминуваат во песокливи глинци, варовници и брети
- del** -Делувијални и елувијално делувијални седименти: суглина, супесок, црвеница и грус

Слика бр. 5 Геолошка карта на теренот

4.4. Хидрогеолошки карактеристики на теренот

Од хидрогеолошки аспект, на предметната локација се застапени литолошки членови, кои според својата хидрогеолошка функција се делат на: хидрогеолошки колектори, хидрогеолошки спроводници и хидрогеолошки изолатори. Хидрогеолошката карта на пошироката локација е претставена на слика бр. 6.

➤ **Хидрогеолошки колектори**

Во оваа група припаѓаат песокливо-чакалестите материјали, кои се регистрирани во горните делови од делот на Пролувијалните седименти. Коефициентот на филтрација изнесува $n \times 10^{-2} \div n \times 10^{-5} \text{ m/s}$.

➤ **Хидрогеолошки спроводници**

Во оваа група припаѓаат делувијално глиновито песокливи чакали и прашиности глини со глиновита дробина од Пролувијалните седименти како и од Палеогените седименти. Коефициентот на филтрација изнесува $n \times 10^{-5} \div n \times 10^{-7} \text{ m/s}$.

➤ **Хидрогеолошки изолатори**

Во оваа група припаѓаат Палеогените седименти, песочници, глини и лапорци. Овие хидрогеолошки изолатори, т.е. безводните средини имаат коефициентот на филтрација од $n \times 10^{-7} \div n \times 10^{-9} \text{ m/s}$.

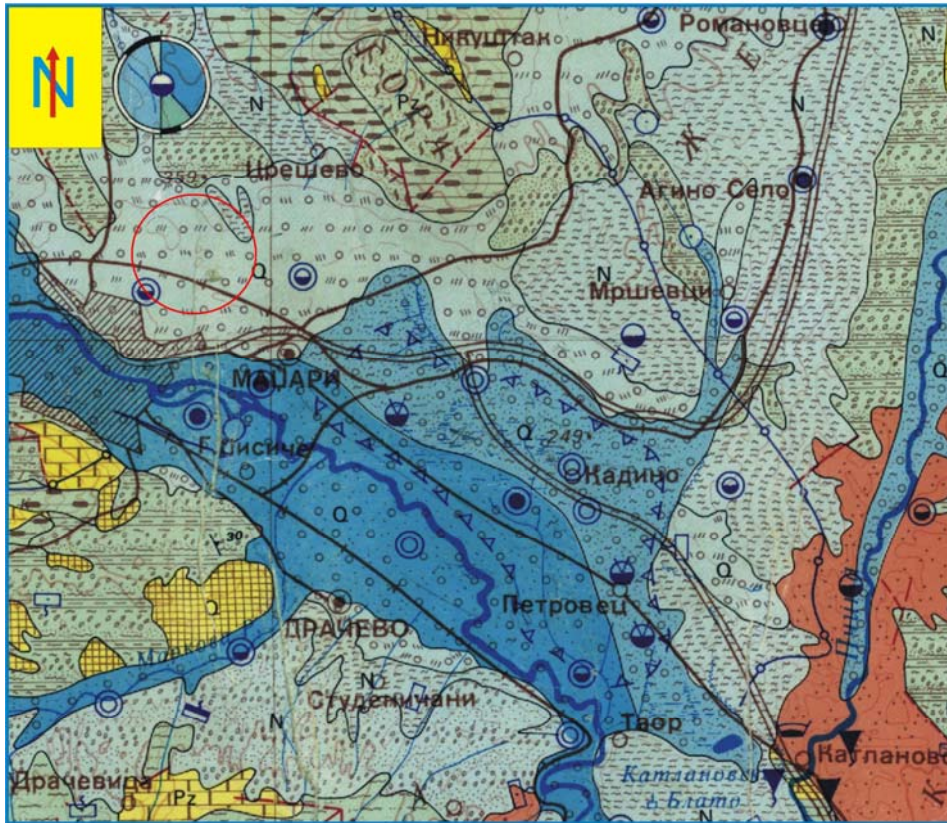
Од хидрогеолошки аспект предметниот локалитет генерално е составен од Пролувијални седименти. Пролувијалните седименти ги покриваат матичните карпести маси, составени од Палеогени седименти кои се дел од Езерско песокливо-глиновити седименти песоци, чакали, глини и лапори. Горните делови од овие седименти се одликуваат со средна до добра водопрпусност и имаат висок коефициент на филтрација, во првите десет метри од површината на теренот.

Според хидродинамичките карактеристики и хидрауличките услови, на предметната локација развиена е издан со слободно ниво на подземни води, регистрирани на неколку метри. Издашноста на оваа издан е во корелација со морфологијата на теренот, тектониката, односно видот и обемот на пукнатинските системи.

Прихранување на подземните води на просторот на локацијата се врши од хипсометриски повисоките делови и од реката Вардар, а што се однесува до квантитативните карактеристики, теренот припаѓа на средно до добро издашни терени.

Бидејќи предметната локација се карактеризира со лесно пропустливи литолошки членови, висок степен на порозност на материјалите и високо ниво на подземни води, може лесно да дојде до загадување на почвата и подземните води од несоодветно управување со отпадните води, отпадот, неправилно складирање на масла и масти итн.

Согласно горе изнесеното, особено внимание треба да се посвети на идниот развој на стопанската зона и примена на предложените мерки, дадени во проектната документација и во овој Извештај.

Хидрогеолошки ознаки:

- Добро водопрпусна водоносна средина, хидрогеолошки колектор
- Средно водопрпусна водоносна средина, хидрогеолошки колектор
- Слабо водопрпусна водоносна средина, хидрогеолошки колектор до изолатор (комплекс)
- Условно безводна средина, хидрогеолошки изолатор

Слика бр. 6 Хидрогеолошка карта на пошироката локација

4.5. Хидролошки карактеристики

На територијата на Општина Гази Баба течат реките: Вардар, Раштански Поток (во с. Раштак), Страшка (Булачанска) Река во с. Булачани и Црешевска Река (с. Стајковци). Страшка (Булачанска) Река извира на северо-исток од с. Булачани и претставува лев изворишен крак на Булачанска Река. Реката протекува низ селото. Водотекот Црешевска Река поминува западно од н.м. Стајковци и на картите е обележан како повремени водотек. Меѓутоа, според сознанијата од жителите, водотекот е повеќе или помалку постојан. Сепак, одземањето на вода за наводнување во долниот тек, резултира со пресушување за време на летниот период. Поројните дождови и нагло топење на снегот резултира со

надојдување и прелевање на нејзиното корито. Водотекот, преку каналот Геран, поврзан е со ободниот канал од Ченто кон Ржанично.

Ободниот канал (околу 4 km) поминува од с. Сингелиќ кон Арачиново (од запад кон исток), и сите водотеци, кои доаѓаат од планината Скопска Црна Гора меѓу Бутел и Арачиново, се влеваат во овој канал. Ободниот канал е важен за ретензија/задржување на водите. Со него се заштитува Скопската котлина од поплавување, предизвикано од истекување на водотеците од планината Скопска Црна Гора. Со изградба на каналот, водниот режим и локалните теренски услови во низината источно од нас. Ченто, с. Сингелиќ и с. Инџиково се променети. Каналот често е "нападнат" од канализациони води и главно има ниска структура на биодиверзитет. Поради тоа, тој е означен како водно живеалиште со ниска функција на акватичност.

Во потесниот простор на алувијалните рамнини на Општината и пошироко, се јавуваат големи резерви на подземни води, како бунарски, така и артерски.

Подземните води лежат врз непропустливи подлоги, кои се наоѓаат под пропустливите слоеви составени од крупен песок и чакал. Најиздашни терени со подземни води се во непосредна близина на р. Вардар на длабочина од 2 до 18 метри. Тие имаат капацитет од 10 l/s и може да се користат за наводнување и водоснабдување. Во пониските делови подземните води се користат како вода за пиење (бунари).

На периферијата на Општина Гази Баба кај с. Смилковци постојат две вештачки езерца (едно со постојан карактер и едно пресушено). Тие се создадени со заградување на Буринарскиот водотек кој тече повремено. Буринарскиот водотек (канал) сезонски носи вода во Смилковско Езеро - рибник, заедно со водата од бунарот на "Макстил". Брегот на езерцето со постојан карактер е покриен со трска и слична вегетација. Просторната распостранетост на ова езерце е помала, која може да е предизвикана од одземањето вода за наводнување од Буринарскиот водотек.

Езерцето е мезотрофно, во него има повеќе видови риба и се користи за ловење риба.

Исто така на територијата на Општината постојат повеќе извори и тоа:

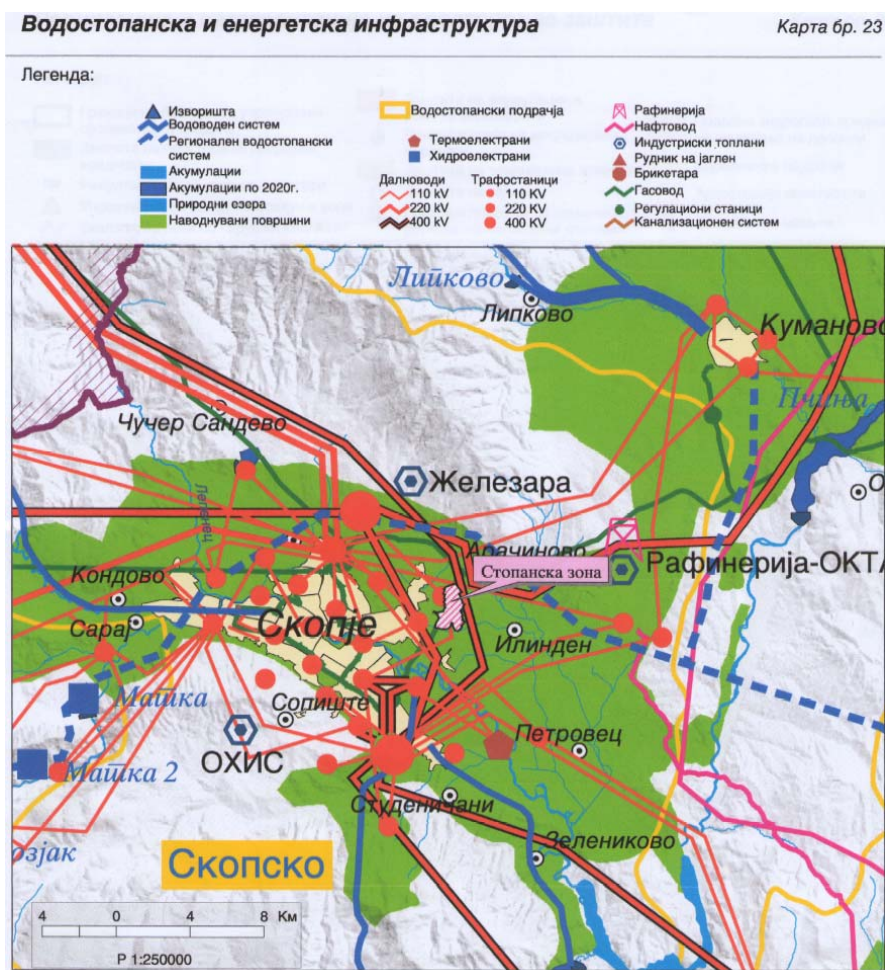
- во околината на с. Раштак има 5 извори, кои се наоѓаат на голема височина и слободно истекуваат;
- во околината на с. Булачани има 4 извори од кои само еден е каптиран како чешма.

Еден мал извор, наречен "кисела вода", е лоциран североисточно од с. Стајковци, а западно од с. Брњарци. Тој е на приближно 1.500 m воздушно растојание од автопатот и е на надморска висина за околу 50 метри над онаа на автопатот. Изворот има локално значење за жителите од околните села, кои

сметаат дека водата има исцелителни својства (водата од изворот не се користи за водоснабдување).

Просторот на кој се предвидува изградба на стопанска зона припаѓа на Водостопанското подрачје "Скопско", кое го зафаќа сливот на реката Вардар од водомерниот профил "Радуша" до вливот на реката Пчиња. На ова водостопанското подрачје припаѓаат и сливовите на реките Маркова Река, Кадина Река, Лепенец и Серава, но не и сливот на реката Треска.

Главен реципиент за прифаќање на атмосферските и високите подземни води од „Скопско Поле“ на површина од 6.600 ha е реката Вардар кај месноста Таор. Од населбата Методија Андоновски Ченто до селото Р'жаничино за прифаќање на атмосферските води, речните и поројните текови, изграден е ободен канал во должина од 27 km. Ободниот канал е димензиониран на 10 годишна појава на голема вода што е недоволно, па поради тоа често се јавуваат излевања кои предизвикуваат штети кај обработливите површини, населбите и инфраструктурата. Како последица на недоволно регулирано корито на реката Вардар при вливот на ободниот канал се јавува успор, поради што се јавува таложеење на нанос во каналот, намалување на пропусната моќ и покачување на нивото на подземните води.

Слика бр. 7 Водостопанска и енергетска инфраструктура

4.6. Климатски и микроклиматски услови на регионот

Ова подрачје е под влијание на континентална **средоземна клима**. Тука се судруваат континенталната клима од север и медитеранската од југ, чие влијание е ослабено. Основни карактеристики се остри и влажни зими како и суви и жешки лета.

Локалитетот му припаѓа на подрачјето кое е изложено на северни и североисточни ветрови. Со најголема честина е северниот ветар од 142‰, па североисточниот ветар со честина од 120‰, југоисточниот 114‰, јужниот 82‰, северозападниот 81‰, западниот 74‰ и источниот со честина од 56‰. Температурите на воздухот се со идентични вредности како во целото „Скопско Поле“, минимални се во јануари, а максимални во јули со тоа што поради поголемата проветреност маглите се појавуваат просечно околу 50 денови и се карактеристични утринските мразеви до крајот на април. Вкупните просечни годишни врнежи се движат околу 504 mm со максимум во ноември и мај. Сушниот период трае од јули до септември со честа појава на сушни периоди подолги од 60 дена. Просечен број на ведри денови во текот на годината има 86, облачни денови 184, а тмурни денови 95. Релативната влажност на воздухот изнесува 70%.

Просечна годишна температура изнесува 12°C, просечната годишна максимална температура 18,2°C, а минималната 6°C.

На територијата на Општина Гази Баба, дуваат три вида ветрови: Повардарец, Југоветер и ветер од северо-запад. Повардарецот дува од Шар Планина долж реката Вардар, према јужните делови на Р. Македонија. Преку лето е сув, а преку зима и есен е пропратен со врнежи. Југоветерот дува од спротивен правец на ветерот Повардарец. Тој е топол ветер и е редовно пропратен со дожд. Ветерот што дува од Качаник кон Скопје, по долината на реката Лепенец, е сличен на Повардарецот. Брзината на ветровите изнесува: максималната од 29 до 30 km/h, средната од 14 до 21 km/h и минималната од 1 до 5 km/h.

Во Скопската котлина, орографските услови имаат големо влијание на правецот на движење на ветровите. Просечната годишна зачестеност на ветровите е во осум правци, а нивната брзина изразена во m/s, за Скопје - Петровец прикажана е на слика бр. 8.

Слика бр. 8 Ружа на ветрови

4.7. Воздух

При анализа на состојбата на квалитетот на воздухот како еден од главните чинители за квалитетно живеење во животната средина, земени се во предвид индустриската развиеност на Општината, состојбата со сообраќајот, начинот на затоплување на живеалиштата, типот и количините на употребените горива, како и степенот на спроведени мерки и активности за следење и спречување, односно намалување на загадувањето на воздухот.

Исто така, климатските услови на територијата на Општината, со своето значително влијание врз квалитетот на воздухот, претставуваат дел од комплексните климатски услови карактеристични за Скопската котлина, која од еколошки аспект се одликува со неповолни специфичности.

Општина Гази Баба опфаќа области од индустриски, урбан и рурален карактер, заради што анализата на квалитетот на воздухот се разгледува и од овие три аспекти.

Емисијата на загадувачки материи, нивното распространување во просторот, како и влијанието на нивните концентрации врз животната средина и врз човековото здравје се процеси, кои ја отсликуваат состојбата на квалитетот на воздухот во Општината.

Состојбата на квалитетот на амбиентниот воздух во Општината се следи преку три мониторинг станици, но исклучиво во урбаниот и индустрискиот дел. Може да се забележи дека во Општината Гази Баба, во индустриско-урбаната зона (каде што се поставени мониторинг станиците), има појава на загадување на воздухот над дозволените граници во текот на есенските и зимските месеци од годината. Ова е резултат на големата концентрација на стационарните и

мобилните извори на загадување на воздухот, како и на орографските и на климатските услови.

Во руралниот дел нема континуиран мониторинг на квалитетот на амбиенталниот воздух.

Во минатиот период воздухот, во подрачјето каде што ќе се имплементира Урбанистичкиот План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, бил со добар квалитет, заради отсуство на индустриски капацитети и единствени извори на емисии беа автомобилите, заради присуството на Меѓународниот пат (Коридор X) и кориситење на ниско калорични горива во индивидуалните ложишта. Од 2004 година почнува рапиден раст на интересот од страна на приватни инвеститори, кои производните погони ги лоцираат во индустриските зони формирани во Општина Илинден, што се очекува да даде свој придонес во зголемување на загадувачките материи во воздухот и кумулативниот ефект од загадувањата од мобилните извори (заради присуството на автопатот), индустриските зони и индивидуалните ложишта.

За да се следи трендот на зголемување (или не) на загадувањата на амбиентниот воздух, неопходно е воведување на редовен мониторинг на овој дел од територијата на Општина Гази Баба и Општина Илинден и градот Скопје.

Имплементацијата на Планот не се очекува дополнително да го влоши квалитетот на воздухот на поширокиот локалитет заради типот на стопанската зона (лесна индустрија, услужни дејности и сервиси) и достапноста на природниот гас како енергенс.

4.8. Културно наследство

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човечката егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје (КО Сингелич и КО Инџиково) не е евидентирано културно наследство.

Во рамките на планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси, исто така, нема регистрирани културни наследства.

4.9. Природни вредности и реткости

Согласно Просторниот План на Република Македонија, Секторската Студија за заштита на природното наследство, во сегашните граници на Општината Гази Баба е лоциран споменикот на природата Арборетум. Ова заштитено подрачје се наоѓа на околу 5 km југоисточно од Скопје и опфаќа површина од околу 3.3 хектари, на која се среќаваат околу 600 видови дрвја и грмушки. Согласно

Законот за заштита на природата ("Сл.весник на РМ" бр. 67/2004, 14/2006 и 84/2007), Министерството за животна средина и просторно планирање, за овој објект на природата спроведе постапка за ревалоризација и во тек се активности за негово повторно прогласување за заштитено подрачје.

Во рамките на планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси нема воспоставено заштитено подрачје. Исто така, предметниот локалитет не е предвиден за заштита и истиот не претставува дел од тековните еколошки, мрежи како што се Македонскиот зелен појас, иницијатива на Светската унија за заштита на природата (ИУЦН), како и Емералд мрежата.

Просторот во кој е планирано воспоставување на стопанска зона не е вклучен на Листата на значајни локалитети на пеперутки во РМ, Листата на значајни растителни станишта во РМ и Листата на значајни подрачја за птици во РМ.

Во рамките на Студијата за состојбата со биолошката разновидност во Република Македонија (Прв национален извештај, 2003) предмениот опфат не е евидентиран како подрачје кое поседува значајни екосистеми, живеалишта и видови.

4.10. Флора и фауна

Територијата на Општината изобилува со богата биолошка разновидност во сите нејзини делови-екосистеми, заедници и видови. Во неа се издвоени поголем број растителни и животински заедници, кои во однос на нивната вертикална дистрибуција, можат да се групираат во повисоки еколошки и биогеографски издиференцирани категории-појаси. Разноликоста на релјефот и климата овозможува во неа да виреат најразлични видови дрвја, познати и специфични лековити билки и преку 130 видови на габи. Голем број видови животни, водоземци, инсекти, птици живеат на овие простори, а осум видови птици се заштитени со Европската Директива за диви птици.

Заради опфатот на планскиот документ, кој се наоѓа во рамничарскиот дел на Општината Гази Баба, во овој Извештај се земени во обзир само карактеристиките на Појасот на низински мочуришта, блата, ливади и покрајречни низински шуми.

Овој појас го зафаќа најнискиот дел од Општината, до висина од 300 m. Во него доминираат низински, ливадски, мочуришни, блатни и покрајречни живеалишта, каде што антропогеното влијание е најголемо, заради земјоделското земјиште и заради близината на населените места.

Вегетација

Во рамките на овој појас (кој е најголем) влегуваат крајречните шумски фитоценози, блата и мочуришта, како и влажните низински ливади кои се косат. Од крајречните заедници најчести се заедниците со врби и тополи, кои се

развираат по должината на реката Вардар. Блатата и мочуриштата се простираат на сосема мали површини во околината на с. Смилковци и областа околу с. Јурумлери. Ливадите како посебен вегетациски тип во овој појас се развиваат, исто така, на многу мали површини, главно, околу селските населби.

Флора

Доминантни и значајни растителни видови на виши растенија во низинскиот појас се следните: *Rottboelia digitata* (1-2), *Cyperus longus*, *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Populus alba*, *Phragmites australis*, *Trifolium resupinatum*, *Butomus umbellatus*, *Typha angustifolia*.

Фауна

Од 57 видови птици, регистрирани на езерцето кај н.м. Смилковци, 34 се регистрирани (во 1999 година) во реонот меѓу Хиподром и н.м. Смилковци. Од нив, осум вида се заштитени со Европската Директива за диви птици (EWB).

Меѓу најдените видови водоземци, два вида се заштитени со Европската директива за флора и фауна. Од влекачите, во езерцето се регистрирани европската езерска желка со средно изобилство и тревната змија.

4.11. Пејзаж

На територијата на Општината постои локалитет Гази Баба, кој со Одлука на Советот на град Скопје 1998 година е прогласен за карактеристичен пејсаж.

Локалитетот Гази Баба е единствен од тој вид во поширокиот балкански регион и претставува вистинско зелено богатство. Во шумата Гази Баба се јавуваат голем број дрвни видови и грмушки, а од четинарските дрвни видови главно е застапен црниот бор.

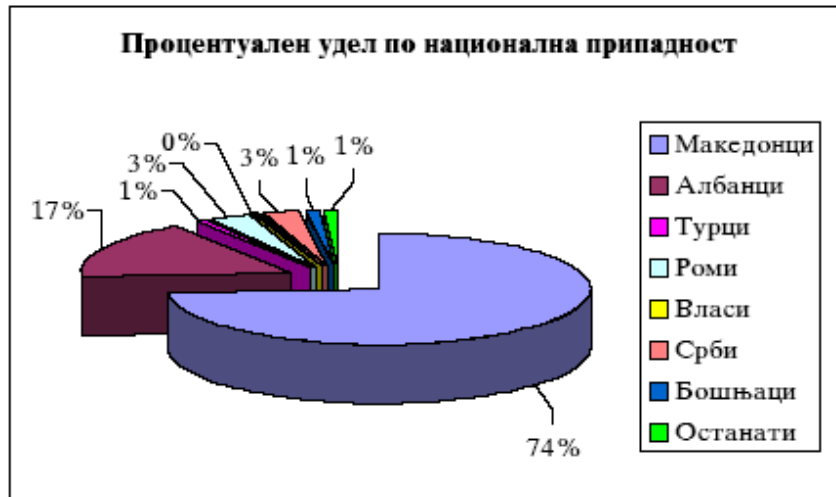
Локалитетот, планиран за реализација на Планот е десеттина километри оддалечен од парк-шумата Гази Баба, не ја загрозува истата и нема особености на предел со природни, пејсажни карактеристики.

На просторот предвиден за изградба на стопанска зона, нема евидентирано природно наследство, кое би било загрозено или би се нарушила биолошката и пределската разновидност во тој простор.

4.12. Демографски карактеристики

Во Општина Гази Баба, според податоците од последниот попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија (2002 год.), живеат вкупно 72 617 жители.

Населението е од мешан национален состав, со доминација на македонското население, и приближно еднаква полова застапеност (слика бр. 9).

Слика бр. 9 Процентуално учество според национална припадност

Од вкупниот број на население (72 617) во Општина Гази Баба, економски активни се 29 326 жители или околу 40.38% од населението. Од економски активните, вработени се 19 766 жители, а невработени се 9 560 жители. Од аспект на полова структура, односот на вработените мажи и жени е 60:40.

4.13. Стопански развој

Во Општина Гази Баба се наоѓа најголемата индустриска зона (Источна индустриска зона и кругот на Железарница Скопје) во градот Скопје и во Република Македонија. На територијата на Општината регистрирани се преку 6 600 деловни субјекти, од кои 2 050 се активни. Доминантно место во стопанскиот развој на Општина Гази Баба има индустријата, по што следат земјоделството и градежништвото. На нејзина територија се создаваат 33% од општествениот производ на целата држава.

Најважни стопански гранки во Општината се металургијата, металната, фармацевтската, прехранбената, кондиторската и индустријата за производство на безалкохолни пијалаци и пиво и др.

Изградбата на предвидената зона на која се планира, меѓу другото, и лоцирање на индустриски објекти (лесна индустрија) ќе даде допринос во развојот на индустријата и локалната економија со поддршка на развојот на комплементарни дејности на веќе постојните во Општината Гази Баба.

Предвидениот опфат на Урбанистичкиот план вон населено место за формирање на нова стопанска зона ќе биде во функција на поттикнување и унапредување на локалната економија, а исто така ќе овозможи одржлив локален и национален развој.

4.14. Сообраќајна поврзаност

Општина Гази Баба претставува комуникациска и транспортна порта на градот Скопје. Низ неа поминуваат главните транспортни и комуникациски коридори. Општината е значајно комуникациско средиште на домашни и меѓународни сообраќајници како транспортниот коридор VIII (Исток-Запад: Тирана-Скопје-Софија-Варна) и коридорот X (Југ-Север: Атина-Скопје-Белград).

На 15 km оддалеченост од Општината се наоѓа аеродромот "Александар Велики", Скопје.

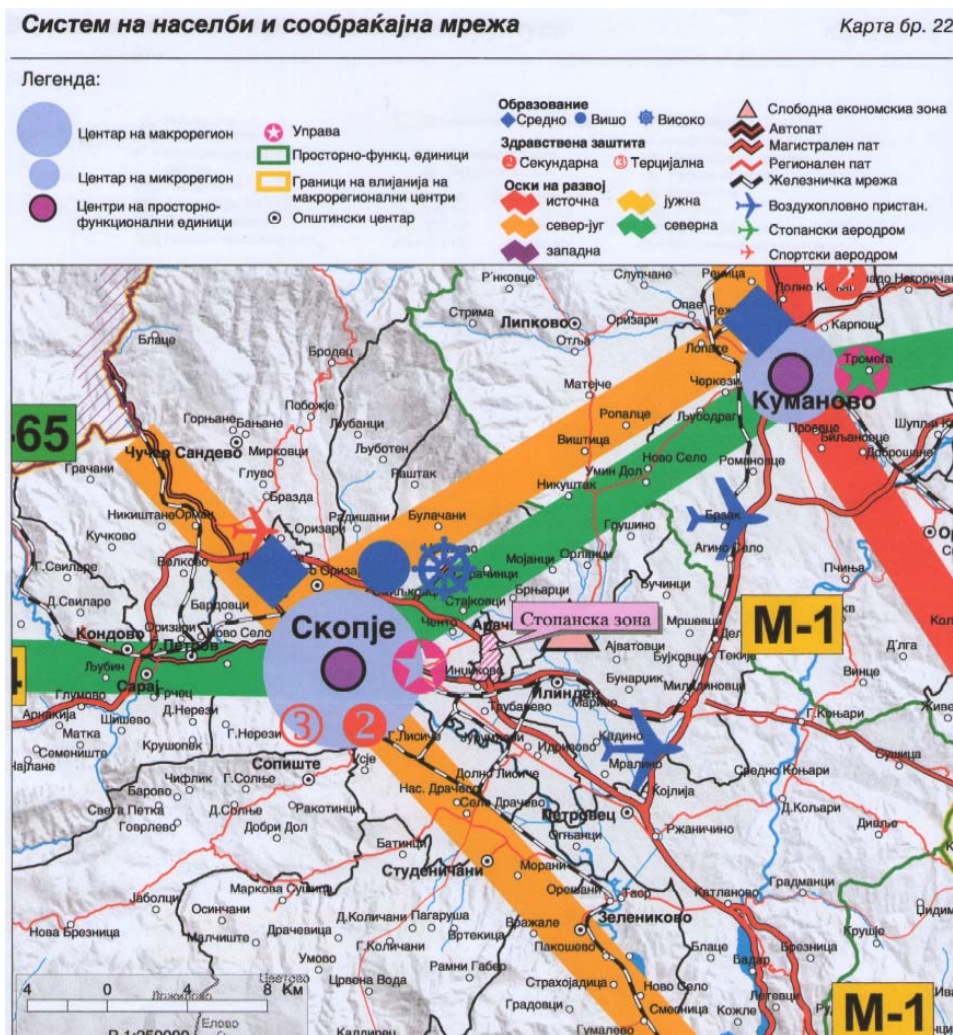
Предвидената локација, за изградба на стопанска зона, во однос на сообраќајниот систем спаѓа во простор што има добра сообраќајна врска како со обиколницата, така и со автопатот и патниот правец Скопје-Арачиново, односно го зафаќа просторот западно и јужно од Северната обиколна сообраќајница на град Скопје-делница од клучка "Белви" до клучка со Р-101 Скопје - Арачиново - Куманово.

Во градба е дооформување на клучката "Хиподром" која ги поврзува правците "запад-исток" Скопје-Куманово и "југ" Велес. На растојание од 1,0 km северно од клучката "Хиподром" е реализиран натпатник со недооформено поврзување на уличната мрежа.

Внатре во границите на зафатот не постои улична мрежа освен пристапи (планум-земја) до обработливи површини со променливи ширини од 2,0-4,0 m.

Вкупна површина на зафатот изнесува **269.5** ha од кои под постојни сообраќајни површини **24.58** ha или **9.10** %.

Главната сообраќајната мрежа, која тангира со планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси е прикажана на следната слика:

Слика бр. 10 Сообраќајна мрежа

4.15. Користење на земјиштето

За оптимално искористување на просторот со сите пропратни услови, усогласено, со Просторниот План на Република Македонија до 2020 година, се предлага да се користи реонизацијата, според која Република Македонија е поделена на 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација се наоѓа во Скопско Кумановскиот реон, кој опфаќа 14 микрореони.

При изработка на Урбанистичкиот план вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси, е спроведена ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на норми и стандарди за градба, при што се земени во предвид бонитетот на земјиштето и неговата намена за да се изврши ефикасна и одржлива пренамена.

Препораките на Просторниот План се во правец на водење сметка за бонитетот на земјиштето при планирање на просторот и преферирање на класи на земјиште со понизок бонитет (над IV категорија), во случаи кога се прават урбанистички планови, односно планира пренамена на земјиштето од

земјоделско во градежно. Приоритет е заштита на земјоделското земјиште и ограничување на трансформација на земјиштето од I-IV класа во неземјоделско земјиште³. Намената на земјиштето е дадена на следната слика:

Слика бр. 11 Користење на земјиштето

Во случајов, искористеното земјиште за планирање на просторот вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколница од клучка „Хиподром“ до клучка „Сингелиќ“-Општина Гази Баба, е со бонитет на земја од II-IV категорија, за која доносителот на Планот спроведува постапка за пренамена на земјоделско во градежно земјиште.

4.16. Водоснабдување и одведување на отпадни води

Околу 85% од населението во Општина Гази Баба (62 000 жители), се снабдува со вода за пиење преку постојниот водоснабдителен систем за град Скопје (изворот Рашче и бунарското подрачје Нерези-Лепенец). Преку овој систем со вода за пиење, покрај урбаниот дел на Општината, се снабдува и руралниот дел на населените места: Сингелиќ, Стајковци, Трубарово и Инциково. Населените места Црешево и Смилковци се водоснабдуваат од Железарскиот водоводен систем, со кој стопанисува "РЖ Услуги". Другите населени места од рурален карактер со вода за пиење се снабдуваат од локалните системи за водоснабдување (бунарите во с. Јурумлери), а по потреба и од индивидуални

³ Дефиниција за користење и заштита на земјоделско земјиште, извадок од Просторен План на РМ

бунари и пумпи. Квалитетот на водата за пиење, во водоснабдителните системи редовно се контролира од страна на Министерството за здравство (РЗЗЗ), додека бунарската вода понекогаш е со сомнителен квалитет, заради високите подземни води, кои често се загадуваат од отпадните индустриски и фекални води.

На просторот, опфатен со Урбанистичкиот план вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси локалитет обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", општина Гази Баба, нема изградено објекти од хидротехничка инфраструктура, кои се дел од Градскиот водоводен и канализационен систем.

Снабдувањето со вода за пиење и технолошка вода ќе се врши од градскиот водоводен систем (за што треба да се обезбедат инфраструктурни услови).

4.17. Електроенергетска и телекомуникациска инфраструктура и јавно осветлување

➤ Електроенергетска инфраструктура

Предложената локација има конфликт со постојниот 400 kV вод Скопје-Косово и изведениот гасовод кон мерната станица Скопје-југ. При изготвување на архитектонско-проектна документација за секој проект/активност посебно, треба да се почитува позитивната законска регулатива ("Правилник за технички нормативи за изградба на надземни електроенергетски водови со номинален напон од 1 kV до 400 kV", односно "Правилник за технички услови и нормативи за безбеден транспорт на течни и гасовити јаглеводороди со магистрални нафтоводи и гасоводи за меѓународен транспорт").

Од електроенергетски мрежи и објекти постојат:

- 400 kV воздушен далновод-20 kV подземен кабловски далновод со почетна точка ТС 110/35/10 kV "Исток" до с. Арачиново кој ја тангира десната страна од патот;
- 10 kV подземен кабловски далновод-воден паралелно со 20 kV подземен далновод;
- 10 kV воздушен далновод-воден на дрвени и бетонски столбови;
- трансформаторска станица-10/0,4 kV "Давос";
- нисконапонска воздушна мрежа-изведена на дрвени и бетонски столбни места;
- нисконапонска подземна мрежа-за осветлување на обиколницата.

➤ Телекомуникациска инфраструктура

Во рамките на планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси постои телефонска секундарна мрежа, водена комбинирано со подземни кабловски телефонски врски и самоносечки

каблови носени на дрвени и столбни места кои претежно го трангираат северниот дел, односно патот Скопје - Арачиново.

➤ **Гасоводна мрежа**

Во границите на опфатот постои гасоводна мрежа под висок притисок изведена со цевки \varnothing 426 mm.

➤ **Топловодна мрежа**

Во рамките на планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси не постои топоводна мрежа со пратечки објекти.

4.18. Воени разурнувања, природни и технички-технолошки катастрофи

Според инженерско-геолошките услови, односно според стабилноста теренот, кој е опфатен со планскиот документ е категоризиран како претежно нестабилен, каде се можни појави на сите деформации во природни услови или при делувањето на човекот. Според досега набљудуваните земјотреси, во 1963 година е регистриран епицентар со интензитет над 6° по МКС и длабочина на жариштето од 10 km. Според очекуваните сеизмички интензитети оваа локација се наоѓа на границата на зоната изложена на потреси од 8 до 9° по МКС, што наметнува задолжителна примена на нормативно правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита кај изградба на новите објекти.

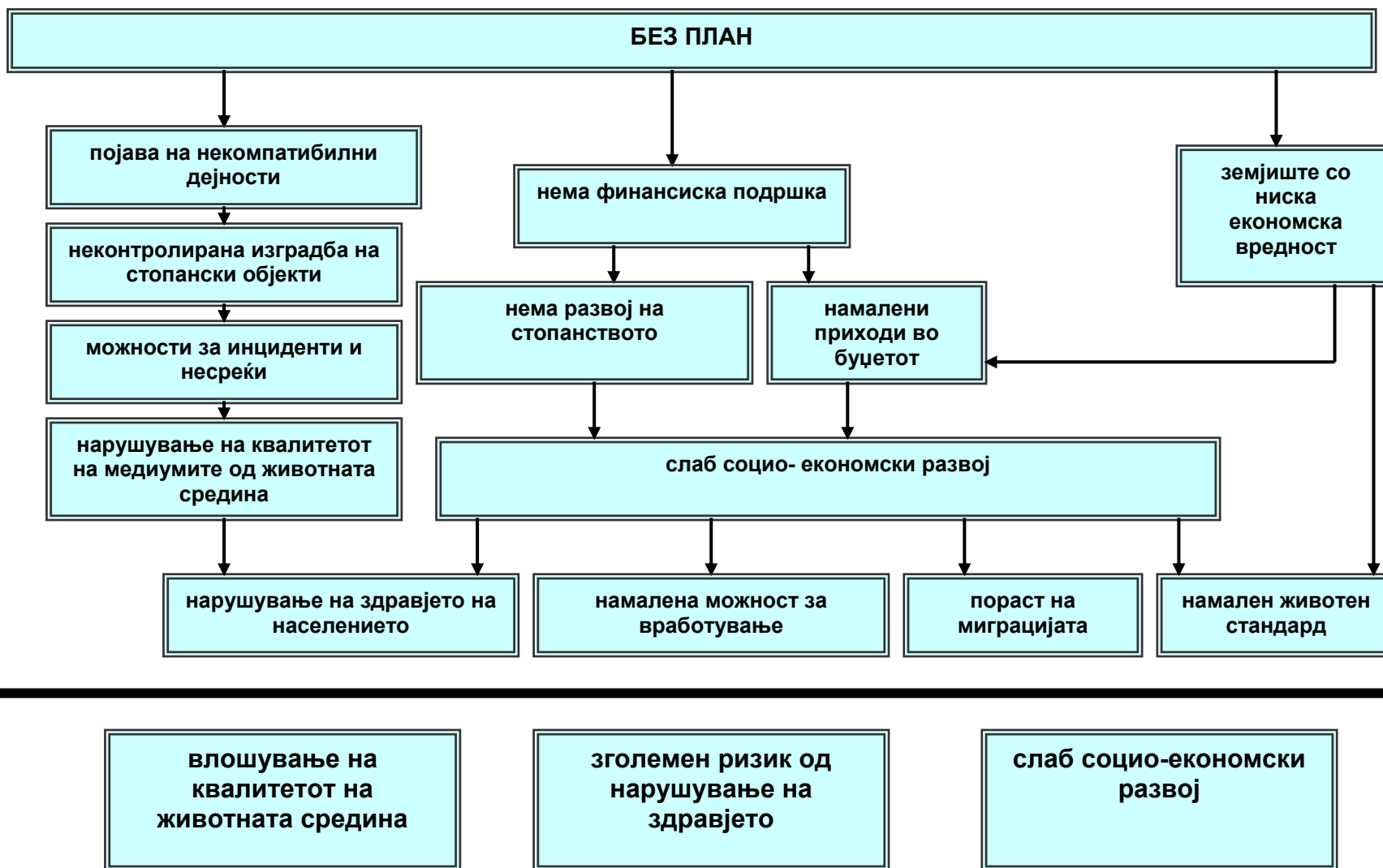
Просторот предвиден за изградба на стопанска зона се наоѓа во зона на висок степен на загроеност од воени дејства, што наметнува задолжителна примена на мерките од заштита и спасување дефинирани согласно одредите во Законот за одбрана ("Сл. Весник на РМ" бр. 42/01, 05/03, 58/06), Законот за заштита и спасување ("Сл. Весник на РМ" бр. 36/04 и 49/04, 86/08) и Законот за управување со кризи ("Сл. Весник на РМ" бр. 29/05).

5. Состојба без имплементација на Планот

Вообичаено при Стратешката оцена на животната средина од реализацијата на одредени плански или стратешки документи се разгледува опција "без да се спроведе" (business as usual) планската активност, односно работите да останат онака како што се.

Во конкретниот случај на донесување на Урбанистички план вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, доколку истиот не се донесе и не се спроведе, се очекува да продолжат следните трендови:

- √ Ќе продолжат сообраќајните активности, проследени со емисии во атмосферата, кои ќе имаат свој допринос за општата состојба на животната средина и квалитетот на живеење;
- √ Просторот и понатаму ќе претставува земјиште со помала економска вредност, кое нема да има намена за интензивно земјоделство, заради близината на фреквентни сообраќајници;
- √ Социо-економскиот статус на населението во Општината Гази Баба ќе стагнира, односно ќе биде непроменет со тренд на опаѓање во времето на рецесија и згаснување на веќе постојните големи компании;
- √ Невработеноста ќе расте;
- √ Наталитетот ќе опаѓа;
- √ Миграцијата село-град-странство ќе се зголемува;
- √ Ќе згаснуваат селските населби;
- √ Биолошката разновидност и пејзажните карактеристики ќе останат на сегашното незначително ниво (незначителна флора и фауна), бидејќи на предметната локација не егзистираат значителни видови на биолошката разновидност, ниту пак карактеристичен пејсаж.

6. Целите на заштитата на животната средина

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ се земени во предвид и истите се имплементирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина за Урбанистичкиот план вон населено место за воспоставување на стопанската зона.

Национална правна рамка:

- Втор национален еколошки акционен план на РМ (НЕАП II, 2006);
- Национална стратегија за одржлив развој (во фаза на финализирање);
- Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (НППА II, 2007);
- Национална стратегија за транспорт (НСТ, 2007);
- Национална стратегија за европска интеграција на Р. Македонија (2004);
- Стратегија за мониторинг на животната средина (2004);
- Стратегија за подигнување на јавната свест за животната средина (2005);
- Стратегија за комуникација во однос на животната средина (2005);
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција (2005);
- Самостојна оценка на потребните националните капацитети за глобално управување со животната средина (2005);
- Стратегија за управување со податоци за животната средина (2005);
- Национална стратегија за управување со отпад (донесена од Владата на предлог на Министерството за животна средина и просторно планирање 2008-2020);
- Национален план за управување со отпад (во постапка на усвојувањето донесува МЖСПП за период од 6 години);
- Документот Визија 2008 (2004);
- Национална стратегија за Механизмот за чист развој (2007), која го покрива периодот од 2008-2012 од Кјото протоколот;

- Стратегија за заштита на биолошката разновидност и акционен план (2004);
- Стратегија за енергетска ефикасност до 2020 (2004);
- Просторен План на Р. Македонија (2004);
- Национален здравствено-еколошки акционен план (НЗЕАП, 1999);
- Национална стратегија за заштита и спасување за Р. Македонија (во рана фаза на подготовка);
- Макроекономска политика на РМ;
- ЛЕАП на град Скопје;
- ЛЕАП на Општина Гази Баба;
- ЛЕР-Локален економски развој на Општина Гази Баба;
- Закон за животна средина ("Сл. весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005 и 24/2007);
- Закон за заштита на природата ("Сл. весник на РМ" бр. 67/04, 14/06, 84/07);
- Закон за води ("Сл. весник на РМ" бр. 4/98, 19/00, 42/05, 46/06 и 87/2008);
- Закон за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води ("Сл. весник на РМ" бр. 68/2004, 103/2008);
- Закон за отпад ("Сл. весник на РМ" бр. 68/2004, 71/2004, 107/2007, 102/2008 и 143/2008);
- Закон за квалитет на амбиентен воздух ("Сл. весник на РМ" бр. 67/04, 92/07);
- Закон за бучава ("Сл. весник на РМ" бр. 79/07);
- Закон за просторно и урбанистичко планирање ("Сл. весник на РМ" бр. 4/96, 28/97, 18/99, 53/01, 51/05, 137/07, 24/08);
- Закон за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Сл. весник на РМ" бр. 39/2004);
- Закон за градење ("Сл. весник на РМ" бр. 51/05, со измена од 08.07.2008);
- Закон за заштита и благосостојба на животните ("Сл. весник на РМ" бр. 113/07);
- Закон за заштита и благосостојба на растенијата ("Сл. весник на РМ" бр. 25/98, 6/00);

- Конвенција за биолошка разновидност (Рио, 1992) ("Сл. весник на РМ" бр. 54/97);
- Закон за заштита на културното наследство ("Сл. весник на РМ" бр. 20/04, 115/2007);
- Закон за шуми ("Сл. весник на РМ" бр. 47/97, 7/00, 89/04);
- Закон за пасишта ("Сл. весник на РМ" бр. 3/98 и 101/00);
- Закон за земјоделско земјиште ("Сл. весник на РМ" бр. 25/98, 18/99, 02/04, 135/07);
- Закон за заштита и спасување ("Сл. весник на РМ" бр. 36/04, 49/04).

Меѓународна правна рамка:

- Кјото Протокол, 11 Декември 1997;
- Јоханесбуршка декларација за одржлив развој, Септември 2002;
- Европска перспектива за просторен развој, Мај 1999;
- Рио Декларација за животна средина и развој, Јуни 1992;
- Архуска конвенција, 25 Јуни 1998 година;
- Директива за станишта (92/43/ЕЕС);
- Директива за диви птици (79/409/ЕЕС);
- Рамковна директива за вода (2000/60 /ЕС);
- Директива за нитрати (91/676/ЕЕС);
- Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС);
- Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС);
- Рамковна директива за бучава (2002/49/ЕС);
- Директива за оценка на влијанието врз животната средина (85/337/ЕЕС);
- Директива за стратегиска оценка на животна средина (2001/42/ЕС);
- Европска Програма за климатски промени, Јуни 2000;
- ЕУ Политика за рурален развој, 2000;
- Директива за енергетски перформанси во градењето, Јануари, 2003;
- ЕУ Шестиот Акционен План за животна средина.

Процедурата за спроведување на стратегиска оцена на животната средина е дефинирана согласно Член 65, глава X од Законот за животната средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007 и 159/2008), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката,

индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Подзаконските акти кои ја регулираат процедурата се:

- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето ("Службен весник на РМ" бр. 144/07 од 30.11.2007 год);
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина ("Службен весник на РМ" бр. 153/07 од 20.12.2007 год);
- Уредбата за стретегииите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето, ("Службен весник на РМ" бр. 153/07 од 20.12.2007 год.);
- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина ("Службен весник на РМ" бр. 147 од 26.11.2008 година).

Исто така при подготовката на извештајот за стратегиска оцена на животната средина се земени во предвид обврските и препораките, дефинирани во Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС), која е имплементирана во македонското законодавство и Практичниот водич кон Директивата за стратегиска оцена на животната средина, Септември, 2005, издаден од Владата на Шкотска, Насоките за подготовка на стратегиска оцена на животната средина-"Развој на стратегиска оцена на животната средина, Методологија за Планови и Програми во Ирска", како и позитивните искуства на конкретни примери во Англија, Ирска и Шкотска.

Образложение на референтните целни документи од повисок ранг се дадени во Додаток 2 од овој Извештај.

7. Опис на очекуваните влијанија врз медиумите од животната средина

Влијанијата кои се претпоставува дека може да произлезат од имплементација на Урбанистичкиот план вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколницата од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, може да се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идните бенефиции, односно позитивни влијанија.

Подготовката на Извештајот за стратегиска оцена на влијанијата врз животната средина ги зема во предвид влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина од имплементација на предвидениот План, во поширок обем. Додека пред изградба на поединечните проекти/објекти, кои влегуваат во состав на стопанската зона, ќе се пристапи кон подетална анализа на можните влијанија врз животната средина во конструктивна, оперативна и постоперативна фаза, согласно глава XI од Законот за животна средина ("Сл. Весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007 и 159/2008) - Барања за изработка на Оцена на влијанието врз животната средина на одредени проекти или согласно член 24 од истиот Закон.

7.1. Влијанија врз демографија и човековото здравје

Имплементацијата на Планот, позитивно ќе влијае врз демографскиот развој. Влијанијата ќе бидат позитивни и долгорочни, затоа што етаблирањето на стопанската зона ќе понуди нови работни места за околното население, подобра социо-економска клима, зголемување на животниот стандард и намалување на миграцијата село-град, како и емиграцијата.

Можни влијанија врз здравјето на населението, кое живее во околината на просторот планиран за изградба на стопанска зона, се очекуваат само во фазата на градежно комплетирање на инфраструктурните мрежи во зоната и поединечните производни и деловни објекти и би се однесувале на влијанија од зголемена бучава, издувни гасови од возилата, прашина, вибрации и др.

После комплетната имплементација на Планот за изградба на стопанската зона, односно во фазата на функционирање на зоната не се очекуваат значителни влијанија, кои би го нарушиле човековото здравје, од следните причини:

- предвидената локација за градба се наоѓа вон населено место, најблиските населени места од предвидената локацијата се наоѓаат на оддалеченост што овозможува можните промени во животната средина да не бидат почувствувани од локалното население;
- гасификација на локацијата, со што се редуцираат потенцијалните емисии во атмосферата и климатските промени;

- поставеност на локацијата во однос на ружата на ветрови;
- развој на лесна индустрија, која нема значително да го промени квалитетот на животната средина.

Обемот и интензитетот на влијанијата, детално ќе бидат разгледани при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, за секој планиран објект или активност поединечно.

7.2. Влијанија врз социо-економската состојба

Имплементацијата на Планот, изградба на стопанска зона, позитивно ќе влијае врз социо-економската состојба на населението, затоа што имплементацијата на Планот подразбира зголемено ангажирање на расположивата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со Планските содржини.

Активирањето на овој простор ќе овозможи развој на повеќе дејности, кои ќе продуцираат економски ефекти со нивната намена, а исто така ќе дојде до активирање и на останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, јавните функции и др.

Имплементацијата на Планот ќе овозможи отпочнување на инвестиции, кои брзо ќе се рефлектираат врз зголемување на економскиот приход, што ќе придонесе за унапредување како на локалната така и на националната економија

7.3. Влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух и климатските промени

Од имплементацијата на Планот за изградба на стопанската зона, не се очекуваат особено значајни влијанија врз квалитетот на воздухот.

Се очекува зголемена фреквенција на возила за дотур на градежни материјали, стока и транспорт на работна сила во и надвор од стопанската зона, но со оглед на фактот што зоната се наоѓа покрај главна сообраќајница, каде веќе постои ризик од зголемени емисии од мобилни извори, планираната интерна сообраќајна инфраструктура и модерниот возен парк кој би бил применет во зоната не се очекува дека истата ќе даде дополнителен допринос во нарушување на квалитетот на воздухот во поширокиот регион или климатските промени. Во зоната ќе биде отворена можноста за сите субјекти за употреба на природен гас како енергетско гориво, со што емисиите од стационарните извори ќе бидат сведени на минимум. Заради овие два момента не се очекуваат кумулативни ефекти од влијанијата на стационарните и мобилни извори на емисија во воздухот од функционирањето на зоната. Оддалеченоста на идната Стопанска зона од населените места, дополнително ќе ги намали

кумулятивните ефекти врз различните категории на рецептори надвор од истата.

Специфичните значајни влијанија врз квалитетот на воздухот ќе се предвидат за секоја посебна активност/проект, која ќе се спроведува во рамките на урбанистичкиот плански опфат и секако ќе добијат и соодветен третман со мерки за намалување или елиминирање на истите.

7.4. Влијанија предизвикани од зголемена бучава

Во фазата на имплементација на Планот и од функционирањето на зоната се очекува зголемена бучава.

Извори на бучава ќе бидат транспортните средства, кои ќе ги опслужуваат предвидените индустриски и трговски капацитети, како и превозните средства за транспорт на вработените во и надвор од стопанската зона. Извори на бучава може да бидат индустриските капацитети за време на нивното работење.

Особено бучавата ќе биде зголемена во фазата на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремање на планскиот опфат и реализацијата на секој поединечен проект (изградба на инфраструктурните мрежи и стопанските и деловни објекти).

Во исто време се очекува зголемена бучава од изведбата и оперирањето на секој посебен проект/активност во Зоната, што ќе се решава со мерки предвидени за намалување на можните влијанија во студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина.

Со оглед на планираната поставеност на Зоната, околу главни сообраќајници, каде само по себе бучавата е зголемена и оддалеченоста на истата од најблиските населени места, не се очекува дека бучавата ќе биде значаен фактор во нарушувањето на квалитетот на животната средина на глобално ниво. Во однос на времетраењето, овие влијанија ќе бидат долгорочни и ќе се јавуваат во имплементациониот и оперативниот век на Зоната, во однос на опсег на влијанијата-локални, во однос на траење на дразбата-привремени, додека ефектот ќе биде занемарлив.

Доколку при имплементацијата на Планот и животниот век на Зоната се применат мерките, дефинирани низ постапките за оцена на влијанијата врз животната средина од секоја посебна активност ќе се намалат и очекуваните кумулативни ефекти од зголемена бучава и ќе се сведат на дозволените нивоа за стопански или индустриски зони надвор од населени места, во согласност со Законот за бучава и подзаконските акти.

7.5. Влијанија од вибрации

Во Планот за изградба на стопанска зона не се предвидени дејности, кои ќе претставуваат постојани извори на вибрации.

Механизацијата која ќе се користи за изведба на активностите за изградба на стопанската зона, довод на гас, електрична енергија, водоснабдување и одведување на отпадни води на предметната локација, може да предизвика вибрации. Но овие влијанија се незначителни, траткотрајни и од локален карактер.

Обемот и интензитетот на вибрациите предизвикани од овие активности детално ќе бидат објаснети при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, за секоја активност поединечно.

7.6. Влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води

Имплементацијата на Планот, ќе наметне потреба од идентификување на изворите на емисии во површинските и подземните води.

Разгледувајќи ја предметната локација од геолошки и хидрогеолошки аспект може да се заклучи дека истатата е составена од седименти, кои се одликуваат со средна до голема водопропусност и имаат висок коефициент на филтрација. Ова се однесува на првите десет метри од површината на теренот.

Исто така на предметната локација е развиена издан со слободно ниво на подземните води. Во околината, теренот е рамничарски и подземните води се регистрирани од 2-18 метри.

Имајќи ги во предвид геолошките и хидрогеолошките карактеристики на предметната локација може да се заклучи дека емисиите на отпадна вода од зоната можат да резултираат со значителни промени во квалитетот на подземните и површинските води.

Можни извори на емисии на отпадни води се санитарни и индустриски отпадни води кои ќе се генерираат во стопанската зона. Доколку неправилно се управува со отпадните води истите може да имаат значително влијание врз површинските и подземните води и да го загорат квалитетот на околното земјоделско земјиште, имајќи во обзир дека Зоната ќе биде лоцирана на дел од некогашното „Скопско Поле“ и во нејзина близина се наоѓаат канали за негово одводнување.

Овие претпоставени влијанија ќе бидат сведени на минимум, бидејќи во планската документација се предвидува изградба на пречистителна станица во која ќе се третираат отпадните води од стопанската зона, а пречистената вода преку пумпни станици ќе се испушта во отворениот канал, кој е дел од системот на „Скопско Поле“.

Нарушување на квалитетот на површинските и подземните води може да биде резултат и од неправилно управување со отпад, како и складирањето и ракувањето со горива, масла, масти, суровини и др. во рамките на зоната, како во фазата на имплементација на Планот-изградба на зоната, така и за време на нејзиниот животен век-функционирање.

Обемот и интензитетот на сите влијанија предизвикани од сите поединечни активности во конструктивна и оперативна фаза на стопанската зона, детално ќе бидат објаснети при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, за секоја активност поединечно.

7.7. Влијанија врз почвата

Имплементацијата на Планот, може да предизвика негативни влијанија врз почвата во случај на несоодветно управување со отпадните води и генерираниот отпад. Исто така на квалитетот на почвата може да влијаат и издувните гасови од транспортните средства, како и емисиите во воздух од планираните стопански капацитети во планскиот опфат.

Значајни влијанија врз почвата од изградбата на стопанската зона не се очекуваат, бидејќи во Планот за изградба на истата се предвидени мерки и активности за правилно управување со отпадните води и отпадот што ќе се генерира во рамките на оваа зона. Влијанијата од емисиите од индустриските капацитети не се очекува да го нарушат квалитетот на почвата, бидејќи станува збор за изградба на капацитети за лесна индустрија.

Влијанијата врз почвата предизвикани од имплементацијата на Планот се незначителни, но во зависност од делокругот на делување и времетраењето истите се оценуваат како локални, но долгорочни (заради претпоставениот „животен век“ на Зоната).

Активностите за изградба на објектите, кои ќе ја сочинуваат стопанската зона, како што се: довод на гас, електрична енергија, водоснабдување и одведување на отпадни води, во конструктивната фаза, може да ги нарушат геолошките карактеристики на почвата, како резултат на користење на тешка механизација и возила, транспортот и одлагање вишок на ископан материјал, одложување на градежниот отпад (шут) и др. При движење на возилата и тешката механизација може да дојде до збивање на почвата при што може да дојде до нарушување на природниот квалитет и намалување на плодноста на истата. Обемот и интензитетот на влијанијата на почвата предизвикани од конструктивната и оперативната фаза на стопанската зона детално ќе бидат прикажани при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, за секој објект и активност поединечно.

7.8. Влијанија врз флората и фауната

Имплементацијата на Планот, изградба на стопанска зона, може да предизвика негативни влијанија врз флората и фауната, која егзистира на предметната локација. Предвидените активности во стопанската зона може да предизвикаат вознемирување на птиците, како и нивно раселување, а исто така да предизвикаат нарушување или уништување на нивните живеалишта.

Новиот развој и зголемените човечки активности се очекува да имаат индиректни влијанија врз флората и фауната.

На локалитетот, кој е предмет на планскиот опфат за изградба на стопанска зона, до сега не е идентификувано постоење на карактеристични видови од флора и фауна, ендемични, загрозени или реликтни видови, ниту пак карактеристични живеалишта. Се очекува дека дел од животинскиот свет во иднина ќе се редуцира (заради деградација и фрагментација на нивните природни "домови" и ареали на движење) и дел од единките ќе се раселат, но тоа нема да влијае врз нарушување на биолошката разновидност во глобални размери.

Влијанијата врз флората и фауната од изградбата на стопанската зона ќе бидат негативни, но не значителни, а во зависност од обемот и времетраењето локални и долгорочни.

Обемот и интензитетот на влијанијата врз флората и фауната предизвикани од активностите во Зоната детално ќе бидат разгледувани при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина за секоја активност, поединечно.

7.9. Влијанија врз пределот

Планското подрачје е простор без значајни особености на предел со природни и пејсажни карактеристики.

Предвидената стопанска зона ќе се лоцира во рамничарски предел, чија досегашна единствена намена била одгледување на земјоделски култури и ливади за испаша на добиток.

Изградбата на стопанската зона ќе има влијание на пејзажните карактеристики на локацијата, но истите ќе бидат позитивни, со оглед на досегашната намена на просторот и поставеноста околу транспортен коридор заради целосните придобивки од имплементацијата на Планот.

Активностите во конструктивната фаза, кои вклучуваат изградба на објектите во зоната, довод на гас, електрична енергија, водоснабдување и одведување на отпадни води на предметната локација, може да предизвикаат негативни влијанија врз пејзажните карактеристики на предметната локација како резултат на ископот на земјиште и депонирањето на вишокот земја, но тие ќе бидат

краткорочни по комплетирањето на имплементацијата на Планот ќе бидат елиминирани.

Обемот и интензитетот на влијанијата врз пределот, предизвикани од поедините активности, детално ќе бидат разгледувани при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, за секоја активност поединечно.

7.10. Влијанија врз материјалните добра

Локацијата, која е предложена за изградба на стопанска зона, преставува место на кое досега не се регистрирани позначајни материјални добра. Разгледувано од економски аспект ова земјиште досега е користено само за земјоделски активности и испаша на добиток.

Искористувањето на оваа локација за изградба на стопанска зона отвара можности за иден развој на поширокиот простор во разни насоки, односно од неатрактивна земјоделска локација да прерасне во простор кој ќе даде можност за иден урбан развој.

Влијанијата од имплементацијата на Планот, изградбата на стопанската зона, врз материјалните добра на предвидената локација може да се оценат како позитивни и долгорочни. Изградбата на стопанската зона ќе ја зголеми вредноста на земјиштето што ќе резултира со голем економски бенефит.

7.11. Влијанија врз културното наследство

Изградбата на Стопанската зона нема да има влијание врз културното наследство, бидејќи ќе се гради на простор на кој не се евидентирани културни наследства. Сите претходно спомнати локалитети, кои претставуваат културно наследство на пошироката област на Општина Гази Баба, се наоѓаат далеку од предвидената локација за изградба на стопанската зона и истата нема да има никакво влијание врз нив.

7.12. Влијанија предизвикани од управување со отпадот

Влијанијата врз животната средина, предизвикани од управувањето со отпад, потекнуваат од несоодветно управување со комуналниот и индустрискиот отпад, како и милта од пречистителната станица, која се планира да се гради во идната стопанска зона. Овие влијанија може да бидат значителни и да го нарушат квалитетот на сите медиуми на животната средина, а во однос на времетраењето долгорочни.

Согласно планските документи се планира отпадот што ќе се продуцира од работните активности во стопанската зона, да се собира и превзема од Јавното комунално претпријатие. Ваквиот начин на управување со отпадот ќе ги намали или елиминира можните влијанија на отпадните материји врз медиумите на животната средина.

Работните активности за изградба на стопанската зона, довод на гас, електрична енергија, водоснабдување и одведување на отпадни води на предметната локација, ќе претставуваат извори на отпад.

Влијанијата на животната средина од генерираниот отпад детално ќе бидат објаснети при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, за секоја активност поединечно.

7.13. Влијанија од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии, кои би настанале од имплементација на Планот, изградба на стопанска зона, е појава на пожар, метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди, поплави, како и инциденти и хаварии предизвикани од најразлични дефекти.

Исто така несреќи и хаварии може да предизвикаат воени разурнувања и природни катастрофи, бидејќи локацијата се наоѓа во подрачје кое е изложено на висок степен на земјотреси, како и со висок степен на загрозеност од воени дејства.

Меѓутоа, доколку во фазата на изградба на комплексот се применат мерките дефинирани во нормативно-правната регулатива за заштита од земјотреси, поплави воени разурнувања, заштита од пожар и др. овие влијанија значително би се намалиле.

Можна појава на несреќи и хаварии при изведување на активности за изградба на стопанската зона, довод на гас, електрична енергија, водоснабдување и одведување на отпадни води на предметниот локалитет, детално ќе бидат објаснети при изработката на студиите за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, за секоја активност поединечно.

7.14. Прекугранични влијанија

Имплементацијата на Планот, изградбата на стопанската зона и оперативните активности на предвидените дејности, нема да предизвикаат прекугранични влијанија.

8. Мерки за намалување на очекуваните влијанија врз специфичните медиуми од животната средина

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина ќе бидат елиминирани или ефективно намалени доколку при изведбата на стопанската зона се применат мерките, дефинирани во планската документација за изградба на стопанската зона, како и мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти.

8.1. Мерки за намалување на влијанијата врз демографијата и здравјето на луѓето

Примената на сите предложени мерки, дадени во сите фази на планирање и процесот на изведба на стопанската зона, ќе овозможи елиминирање на евентуалните негативни влијанија врз животната средина, кои може да се рефлектираат на директен или индиректен начин врз здравјето на луѓето.

Со оглед на фактот дека предметната локација се наоѓа во населено место не се препорачуваат директни мерки за заштита на здравјето на луѓето.

8.2. Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба

Имплементацијата на Планот позитивно ќе влијае на социо-економската состојба, затоа не се препорачуваат мерки за заштита.

8.3. Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух и климатските промени

Мерките за намалување на влијанијата, врз квалитетот на воздухот и климатските промени од имплементација на Планот за воспоставување на стопанска зона, предизвикани од емисија на гасови од превозните средства се насочени кон употреба на еколошки горива што претставува приоритет на Република Македонија за зачувување на животната средина. Со имплементација на законските обврски, ќе се избегнат или намалат влијанијата предизвикани од овој вид извори на загадување на воздухот.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на воздухот од превозните средства се препорачува примена на јавниот транспорт за вработените во стопанската зона.

Употребата на природен гас, како енергенс, ќе допринесе кон намалување на загадувањето на воздухот и нарушување на неговиот квалитет.

Заштитата на квалитетот на воздухот треба да се остварува преку:

- примена на најдобри достапни техники при планирање и изградба на индустриските капацитети;

- подигање и оформување на заштитни зелени појаси околу стопанската зона.

8.4. Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава

При планирањето на објектите, кои ќе бидат дел од стопанската зона, а ќе имаат производна намена, треба да се планираат вклучување на технологии и техники кои ќе доприносат за намалување на интензитетот на бучава, односно истите да бидат во согласност со дозволените прагови на бучава, согласно законските прописи за стопански капацитети лоцирани надвор од населено место и во зони за индустрија.

Прашањето за намалување на проблемите на бучавата треба да се решава со обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на богати хортикултурни насади во локалитетот, како и поставување звучни бариери кон најблиските населени места. Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

8.5. Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на Планот, изградба на стопанската зона, нема да предизвика значителни вибрации, затоа не се предвидуваат мерки за заштита од вибрации.

8.6. Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

За намалување на влијанијата, кои може да произлезат од неправилно управување со отпадните води и да предизвикаат загадување на хидролошките единици на локацијата, во планската документација за изградба на стопанската зона се препорачува имплементација на следните мерки:

- изградба на канализациона мрежа со сепаратен систем;
- изградба на пречистителна станица за соодветен третман на отпадните води;
- редовна контрола на пречистената вода;
- испуштање на пречистената вода во најблискиот реципиент со квалитет кој нема да ја наруши категоријата на вода на реципиентот;
- соодветно управување со отпад;
- правилно чување и складирање на суровини, масла, масти и др.

8.7. Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Намалувањето на влијанијата врз почвата зависат од имплементацијата на директните мерки и препораки дадени во планската документација, бидејќи

квалитетот на почвата зависи од правилното управување со вода, воздух и отпад.

Доколку се применат предвидените мерки за правилно управување со отпадните води и отпад ќе се спречат негативни влијанија врз почвата, а индиректно и на подземните води од евентуалната инфилтрација на отпадните води или промиениот отпад.

Секој друг извор на загадување на почвата ќе се утврди дополнително преку посебните архитектонско-урбанистички проекти, односно идејни проекти за секоја поединечна активност во опфатот.

8.8. Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Доколку се применат предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпад, бучава и сл., ќе се спречат негативни влијанија врз флората и фауната. За намалување на влијанијата од етаблирање на зоната врз видовите од флората и фауната, се препорачува разгледување на мерки во постапката на оцена на влијанијата од секој поединечен проект, како и од секоја поединечна инфраструктурна активност, планирана во Зоната. Доколку, за времетраењето на спроведување на Планот се идентификуваат влијанија врз флората и фауната од значење за биолошката разновидност на РМ, кои не биле земени во обзир при подготовката на овој Извештај (заради недостаток на податоци), дополнително ќе се предвидат и соодветни мерки заради обезбедување на реверзибилност на видовите и живеалиштата.

8.9. Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација за изградба на Зоната, вклучуваат обезбедување на заштитни појаси во поглед на комплексната заштита на просторот, особено кај сообраќајниците, што е од витален интерес за заштита, унапредување и адекватно користење на природните предели, амбиентите и пејзажите во просторот. Сите овие активности ќе бидат во насока на зачувување и збогатување на амбиентните и естетските потенцијали на просторот.

8.10. Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Влијанијата врз материјалните добра на предвидената локацијата од имплементацијата на планот може да се оценат како позитивни, затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата.

8.11. Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

На предвидената локација не се најдени културно-историски добра, затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата.

Доколку при изведувањето на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно - историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со член 65 од Законот за заштита на културно наследство ("Сл.весник на РМ", бр. 20/04 и 115/07), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство согласно член 129 од Законот.

8.12. Мерки за намалување на влијанијата од управувањето со отпад

За избегнување на влијанијата врз животната средина предизвикани од несоодвртното управување со отпадот, се препорачува примена на предвидениот начин за негово управување, односно собирање, селектирање и превземање. Цврстиот отпад, кој нема употребна вредност ќе се одлага на санитарната депонија „Дрисла“, а собирањето и транспортот ќе се реализира преку Јавното комунално претпријатие.

8.13. Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија, предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките, дадени во планската документација, во фазата на изградба на комплексот, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави на несреќи и хаварии во оперативната фаза на стопанската зона.

Мерки за заштита и спасување

Мерките за заштита и спасување се однесуваат во случај на пожар, во случај на воени разурнувања и во случај на природна катастрофа.

- ***Мерки за заштита од пожар***

При планирање на просторот задолжителна е примената на мерки за заштита од пожар. Важен услов при изградба на стопанската зона е да е обезбеди пристап со возило до секоја парцела и улиците да не се помали од 5,5 m со што се обезбедува пристап на противпожарното возило.

Другите елементи за противпожарна заштита ќе се утврдат со посебен елаборат за противпожарна заштита како составен дел на Основниот проект за секоја поединечна градба.

Во случај на пожар, локацијата ќе ја опслужува противпожарната единица од Скопје.

- ***Мерки за заштита од воени разорнувања***

Просторот, предвиден за изградба на стопанска зона, се наоѓа во подрачје на максимален степен на загроеност од воени дејства, што наметнува задолжителна примена на мерките за заштита и спасување, која вклучува:

- брза и непречена евакуација на корисниците на просторот;
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција во кругот на катастрофата;
- штетите да се сведат на минимум;
- брза санација на последиците.

Можни се директни воени воздушни удари врз инфраструктурната мрежа и нивно оштетување.

Другите елементи за заштита од воени разурнувања, ќе се утврдат со посебниот елаборат за заштита од воени разурнувања, како составен дел на Основниот проект, посебно за секоја градба или комплекс.

- **Мерки за заштита од природни катастрофи**

Земјотрес со поголем интензитет е можна природна катастрофа на овој локалитет. Се предвидува асеизмична градба, како можна превенција.

Другите елементи за заштита од земјотреси, како природна катастрофа, ќе се утврдат со посебен елаборат за асеизмична градба во делот на статиката и динамичката анализа на објектите, како составен дел на Основниот проект.

Со цел поефикасна заштита на комплексот, задолжително е поставување на современа громобранска инсталација и нејзино континуирано одржување.

За заштита на просторот од поплави и големи води активностите треба да бидат насочени кон изградба на канализационен систем за прифаќање на отпадните води, нивно доведување до пречистителна станица и испуштање во најблискиот реципиент. Исто така при треба да се превземат мерки за заштита на каналите за прифаќање на атмосферски води кои вклучуваат редовен преглед и постојано одржување во оперативна состојба.

- **Повредливост од урнатини**

За заштита на локалитетот од урнатини при урбанистичкото планирање треба да се превземат следните мерки:

- при рушење објектот ја зафаќа Н/2 од површината околу себе, односно рушевините да се во склоп на парцелата;
- сообраќајната мрежа нема да биде оптеретена со рушевини и ќе има можност за пристап на возила за пожар, прва помош и др.

- **Мерки за заштита од технолошки катастрофи**

Со примена на методолошка постапка може да се очекува остварување на следните основни цели на заштита на Зоната од технолошко-технички катастрофи:

- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се базира организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;
- интегрирање на елементите на загрозеноста во рамките на комплексот на прашањата поврзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и пошироката животна средина постојат три нивоа на превземање на сигурносни, превентивни мерки:

- прво ниво-ги вклучува сите мерки кои се превземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошките катастрофи;
- второ ниво-се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии;
- трето ниво-вклучува мерки кои се превземаат за заштита на животната средина во смисол на ограничување на ефектите од емисија на опасни материји или последици од пожар и експлозии.

8.14. Мерки за намалување на прекугранични влијанија

Имплементацијата на Планот нема да предизвика прекугранични влијанија, затоа не се предвидуваат мерки за намалување на влијанијата.

9. **Анализа на алтернативи**

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе во предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро избрано решение за намена на локацијата, од аспект на економска оправданост, финансиски можности и заштита на животната средина.

Досегашниот начин на користење на просторот на предметната локација е алтернативно разгледуван како состојба да не се прави ништо („business as usual“), во смисла на предметната локација да не се гради предвидената стопанска зона и локацијата во иднина да се користи за истата намена, одгледување на земјоделски култури и ливади кои се користат за испаша на добиток.

Изборот на оваа алтернатива се покажува како несоодветна, бидејќи во даден временски период предметната локација воопшто нема да биде атрактивна за одгледување на земјоделски култури, како резултат на близината на сообраќајниците, кои гравитираат околу локацијата и зголемената фреквенција на возила. Издувните гасови од возилата ќе влијаат на квалитетот на воздухот и почвата, кои на индиректен начин ќе влијаат на растот и квалитетот на земјоделските култури, така што за неколку години оваа локација нема да може да се користи за досегашната намена.

Имплементацијата на предложениот плански документ, изградба на стопанска зона на предвидената локација се покажува по прифатлива во однос на разгледуваната варијатна („business as usual“) од повеќе аспекти.

Изборот на предвидената локација за изградба на стопанска зона како разгледувана алтернатива опфаќа неколку позитивни аспекти во однос на одбраниот простор има поволна географска положба, добри микроклиматски услови и одлична диспозиција во однос на сообраќајната поврзаност со градот и регионот пошироко. Изградбата и ставањето во функција на предвидените содржини ќе овозможи остварување на стопански и друг вид општествени функции со директни или индиректни економски ефекти.

Предвиденото планско решение, како алтернатива, дава широки можности за заживување и иден развој на поширокиот простор на локацијата во разни насоки, односно дава можност од неатрактивна земјоделска локација да прерасне во простор кој ќе даде голем допринос за развојот на индустријата, локалната и националната економија.

Доколку при тоа се земе во обзир и близината на стопанските зони, кои се во подем во Општина Илинден, како и постојната Источно индустриска зона (во Општина Гази Баба), јасни се позитивните перспективи на планираната стопанска зона од аспект на поврзаност меѓу зоните и меѓусебно усогласување

на потребите и иден оддржлив развој на Скопскиот Регион, но и на Републиката.

Дополнително, економската оправданост во однос на постоечки инфраструктури, неопходни за функционирање на идната стопанска зона, оди во корист на реализација на Планот.

10. План за мониторинг на животната средина

Стратегиската оцена на животната средина вклучува мерки за мониторинг на сите значителни идентификувани позитивни и негативни ефекти.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на загадувањето и состојбата на медиумите и областите на животната средина во целина како и идентификација и регистрирање на изворите на загадување на одделните медиуми и областите на животната средина.

Исто така, Планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Основните цели и бенефитот од мониторингот на ефектите врз животната средина се:

- да се потврди дека договорените услови при одобрувањето на Планот се соодветно спроведени;
- да се обезбедат податоци за понатамошно следење на состојбите во животната средина;
- поголем увид во промените на животната средина на предметниот локалитет;
- да се потврди дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- следење на состојбата во животната средина со цел навремено согледување на непредвидените влијанија од имплементацијата на Планот и управување со истите;
- да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;
- утврдување кои активности треба да бидат превземени за редуцирање на влијанијата врз животната средина.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој со што ќе се потврдат целите на Планот. За следење на индикаторите потребно е да се земат во предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

Следењето на состојбата на медиумите во конструктивната фаза на стопанска зона ќе се реализира со дефинирани параметри за следење на секој медиум и со дефинирана фреквенција за секоја активност поединечно. Видот и фреквенцијата на мониторинг ќе бидат предложени во студиите за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина од секој проект посебно.

Имплементацијата на Планот, примената на предложените мерки за ублажување евентуалните влијанија и нивната функционалност, оправданоста на целите на Планот и на стратегиската оцена на животната средина ќе се потврдат преку следење на следните индикатори:

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Цели	Предмет	Индикатори	Мониторинг	Извори на верификација
Подобрување на квалитетот на живот и зголемување на животниот стандард	Население	Зголемен број на вработени; Зголемен приход по глава на жител; Прираст на населението; Зголемување на буџетот на Општината и пошироко, како резултат на прилив од такси.	Редовен попис на населението; Статистички и финансиски извештаи; Редовен попис на населението; Финансиски извештаи.	Завод за статистика; Завод за статистика и Министерство за финансии.
Заштита на животната средина со имплементација на Планот	Сите медиуми на животната средина	Бројот на подготвените студии/елаборати за оцена на влијанијата врз животната средина.	Мониторинг над споведување на мерките дефинирани во студиите/елаборатите за оцена на влијанијата врз животната средина.	Министерство за животна средина и просторно планирање; Локална самоуправа Гази Баба.
Одржување на постојаното ниво на флора и фауна	Покарактеристични живеалишта	Задржан број на првично идентификувани живеалишта.	Мониторинг над видовите на живеалиштата	Министерство за животна средина и просторно планирање.
Заштита на населението и биолошката разновидност од појава на бучава и вибрации	Население Фауна и живеалишта	Поставени заштитни бариери; Извештаите од мерењата на бучава и вибрации; Задржан број на првично идентификувани живеалишта; Евидентирани здравствени проблеми.	Мониторинг на нивото на бучава и вибрации; Мониторинг над видовите на живеалиштата; Статистики извештаи за здравствена состојба;	Министерство за животна средина и просторно планирање; Републички завод за здравствена заштита;
Подобрување на квалитетот на воздухот	Квалитет на амбиентен воздух	Примена на обновливи извори на енергија и гасификација; Примената на јавен транспорт.	Мониторинг на квалитет на амбиентен воздух; Статистички податоци за користењето на јавниот транспорт; Мониторинг на емисии од испусти во атмосферата од	Извештаи за реализација на Планот; Извештаи од Градско собрание; Сопствен мониторинг од страна на операторите; Министерство за

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Цели	Предмет	Индикатори	Мониторинг	Извори на верификација
			индустриските капацитети.	животна средина и просторно планирање; Локална самоуправа Гази Баба.
Зачувување на квалитетот на водата	Површински води/езера; Подземни води/квалитет на вода за пиене од бунари во најблиските населби.	Изведена пречистителна станица; Изведена канализациона мрежа.	Мониторинг на квалитетот на водата на испуст од пречистителната станица.	Министерство за животна средина и просторно планирање; Локална самоуправа Гази Баба.
Зачувување на квалитетот на почвата	Почва	Изведена пречистителна станица; Изведена канализациона мрежа; Применети планови за управување со отпад; Квалитетот на амбиентниот воздух е во дозволените граници.	Мониторинг на квалитетот на почвата.	Мониторинг на Планот; Локална самоуправа Гази Баба. Министерство за животна средина и просторно планирање; Локална самоуправа Гази Баба.
Минимизирање на отпадот, рециклирање и повторна употреба во тековните активности	Медиуми на животната средина	Имплементација на програмите за управување со отпад за сите поединечни објекти; Имплементација на мерките, предложени во студиите/елаборатите за оцена на влијанијата врз животната средина.	Степен на имплементација на програмите за управување со отпад на физичките и правни лица во планираниот опфат.	Министерство за животна средина и просторно планирање; Локална самоуправа Гази Баба.
Минимизирање на појавите од несреќи и хаварији	Медиуми на животната средина	Примена на препораките дадени во студиите/планови и програми за заштита од несреќи и хаварији.	Степен на имплементација на препораките дадени во студиите/планови и програми за заштита од несреќи и хаварији.	Извештај за реализација на Планот.

11. Нетехничко резиме

Согласно Приоритетната Програма на Владата на Република Македонија за изработка на "Урбанистички планови за 2008 година", Секторот за урбанизам, просторно планирање и заштита на животната средина, комунални дејности и уредување на градежно земјиште, на Општина Гази Баба изработи планско-проектна програма, Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловна намена, производство, дистрибуција и сервиси, на потегот на обиколницата од клучката "Хиподром" до клучката "Сингелиќ", Општина Гази Баба.

Планскиот документ, е предмет на стратегиска оцена на животната средина, со цел навремено да се согледат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето и да се превземат соодветни корективни мерки.

Во Законот за животна средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007 и 159/2008 година) и подзаконските акти, е дефинирана постапката за Стратегиска оцена на животната средина, која во целост е усогласена со соодветната Директива на ЕУ (2001/42/ЕС) и Протоколот за стратегиска оцена на животната средина (кој произлегува од Конвенцијата за оцена на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст-Еспоо Конвенција).

Органот, кој го подготвува планскиот документ во претходна консултација со засегнатите органи од имплементацијата на Планот, го определи обемот и деталноста на информациите, кои се дадени во Извештајот за стратегиската оцена на животната средина, што е дел од процедурата за стратегиска оцена на животната средина. Во таа постапка од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање е издадено мислење, кое е дадено во додаток 1 на овој Извештај.

Изработката на Урбанистичкиот план вон населено место (УПВНМ) е во согласност со Стратегијата на одржлив развој (Агенда 21) и одредбите од Просторниот план на Република Македонија искажани преку Условите за планирање на просторот. Исто така изработката на Планот треба да е во корелација со Вториот Национален Еколошки Акционен План на РМ (НЕАП II, 2006), Локалниот Акционен План на град Скопје (ЛЕАП 2004), Локалниот Акционен План за животна средина на Општина Гази Баба (ЛЕАП, 2007 година), Стратегијата за Локален Економски Развој на Општина Гази Баба (ЛЕР 2009-2012 година), Предлог Програмата на Општина Гази Баба со просторна анализа и нанесена обиколница околу која се формираат нови слободни индустриски зони, зони за рекреација и заштитни зони, донесена 2007 година, Програмата за урбано планирање "ф" на Општина Гази Баба за 2009 година, донесена од Советот на Општина Гази Баба од 25.12.2008 година.

Стратегиската оцена на животната средина ги зема во предвид влијанијата врз животната средина и алтернативите во поширок обем, а исто така:

- во претходна постапка ги зема во предвид алатките кои би се користеле за да ја подржат формулацијата на стратегиската акција за одржлив развој;
- овозможува зголемување на ефикасноста при донесување на одлуки;
- овозможува систематски и ефективен приод кон животната средина од повисоко ниво при донесување на одлуки;
- ги поддржува консултациите и учеството на јавноста.

Извештајот за стратегиската оцена на животната средина содржи детали од планот, одредени програми и стратегии, како и други информации, кои се земени во предвид при оцената на животната средина, односно содржи податоци за:

- постојната состојба на предметната локација;
- можните влијанија врз населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство, пејзажи и др;
- предвидените мерки за заштита и намалување на влијанијата;
- краток преглед на причините врз основа на кои се одбираат алтернативите;
- состојба на животната средина без имплементација на планот;
- план за мониторинг на животната средина.

Целите на Урбанистичкиот план вон населено место (УПВНМ), кој претставува основен развоен документ, се да ги утврди параметрите потребни за издавање Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловна намена, производство, дистрибуција и сервиси, на потегот на обиколницата од клучката "Хиподром" до клучката "Сингелиќ", Општина Гази Баба, воедно да ги даде и насоките за изработка на архитектонско-урбанистички проекти за специфична наменска употреба на земјиштето и Идејни проекти на градбите и инфраструктурните градби за истиот.

Главна цел на планскиот документ е развој на стопанството, како значаен услов за раст на економијата и стандардот на живеење на луѓето.

Иницијативата за градење повеќенаменска зона на предложената локација е во насока на реализација на планскиот концепт за интегрален и децентрализиран стопански развој. Ефикасната инфраструктурна опременост на овој простор и неговата поврзаност со околните рурални населби и со градот Скопје, треба да биде фактор за афирмација на комплексот, но и фактор за гравитациско влијание и поврзаност со поширокото опкружување.

Искористувањето на конфигурацијата на теренот и другите природни фактори дава можност за реализација на планираните намени, односно содржини, кои се во интерес на Општина "Гази Баба" и пошироко.

Изградбата на предвидената стопанска зона на која се планира меѓу другото и лоцирање на индустриски објекти (лесна индустрија) на предложената локација - околу обиколницата од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", ќе претставува придонес во развојот на индустријата и локалната економија со поддршка на развојот на други комплементарни дејности во Општината Гази Баба. Но, согласно определбите на Просторниот План на РМ за рационално користење и заштита на просторот, идниот развој и разместеност на производните дејности на овој простор треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна превентивна примена и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии врз животната средина.

Реализација на планскиот документ ќе резултира со можност за привлекување на странски капитал, директни економски ефекти и подобрување на социо-економската клима.

Активирањето на овој простор ќе овозможи развој на повеќе дејности кои ќе продуцираат економски ефекти во останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, сообраќајот и др. Непосредниот ефект кој ќе произлезе со реализацијата на предложениот Урбанистички план ќе се рефлектира врз зголемено ангажирање на расположивата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со Планските содржини.

Изградбата и ставањето во функција на предвидените содржини ќе овозможи остварување на стопански, културолошки, едукативни, здравствени и друг вид општествени функции со директни или индиректни економски ефекти.

Планираниот простор за изградба на стопанска зона е градежно неизграден и треба програмски да се осмисли и испланира за реалните потреби на самата Општина и негово опкружување.

Планираната стопанска зона е блоковски систем со посебна намена за секој блок: комерцијално деловна (Б1 и Б2), производство, дистрибуција и сервиси (Г2, Г3 и Г4), со површина на опфат од **269.5** ha, на потегот на обиколницата од клучката "Хиподром" до клучката "Сингелиќ", Општина Гази Баба.

Предметниот планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси е во најголем процент неизграден (90,6%), односно постојат само два скелетни приземни објекта од 1.675 m² на парцела од 700 m² и неизградено земјиште со површина на парцела од 244,17 ha.

Постојните објекти (Г5 - БП и Г2 - лесна индустрија) се со статус на легални градби.

Основна задача на Планот претставува евидентирање на севкупните состојби, поволности, ограничувања и можности за перспективен развој преку анализа на сите содржини, преиспитување на постојната состојба и дефинирање на новите потреби за проширување и изградба на истите.

Севкупна анализа на состојбите на инфраструктурните системи ги опфаќа следните области:

- сообраќајна инфраструктура: колско-пешачки сообраќај;
- хидро-техничка инфраструктура: водоводни и канализациони инсталации;
- електрична инфраструктура;
- гасификација;
- телекомуникации.

Планираната улична мрежа е усогласена со онаа од Урбанистичката документација за населено место (УДНМ) с. Инџиково која е поставена западно од границите на опфатот на локалитетот.

Сообраќајните профили на основната мрежа, односно Северна обиколна сообраќајница (Градски автопат) и регионалниот пат Р-101 Скопје - Куманово се дефинира со следната структура:

- секундарната улична мрежа ќе ја сочинуваат планирани индустриски улици водени со концептот на опслужување на поставени целини-урбани блокови;
- поврзувањето на уличната мрежа со планираните сообраќајни токови од основната улична мрежа е предвидено преку крстосници во ниво со Регионалниот патен правец Р-101, Скопје-Куманово, а истиот преку клучка со Градскиот Автопат-Северна обиколница.

На просторот каде се предвидува изградба на стопанската зона нема изградена инфраструктура за водоснабдување и одведување на отпадни води.

Снабдувањето со санитарна и технолошка вода ќе се обезбедува од Градскиот водоводен систем.

Целокупната отпадна вода од стопанската зона ќе се доведува до предвидената пречистителна станица, во која ќе се врши механичко и биолошко пречистување до степен од 93 %, а пречистената вода ќе се испушта во отворениот канал, кој е дел од системот на Скопско поле.

Како главни реципиенти за испуштање на атмосферската канализација ќе се користат постојните отворени канали, кои се дел од системите за одводнување на Скопско поле.

Заради задоволување на потребите на стопанската зона од електрична енергија, потребно е да се изгради енергетска постројка со снага од 16 MVA или две единици од по 8 MVA.

Напојувањето со електрична енергија може да се реши со 20 kV кабловски врски од најблиската приклучна точка, односно од постојната 110/10kV трафостаница "Исток" или од новопланираната 110/20/10 kV трафостаница безцаринска зона "Бунарџик", која е во фаза на градба.

Развојот на телекомуникациската инфраструктура се планира да се изведе на две приклучни точки на постојниот оптички кабел, кој е во непосредна близина на опфатот, односно од левата страна на Автопатот E-75.

Во границите на опфатот минува гасовод под висок притисок. Со Деталниот Урбанистички план се планира развој на секундарна гасоводна мрежа за идните корисници.

За загревање на инсталациите и деловните објекти во планскиот опфат за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, не е планирана изградба на нова станица за топлификација, ниту пак приклучување кон централната градска топловодна мрежа.

Влијанијата, кои се претпоставува дека може да произлезат од имплементација на Урбанистичкиот план во населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу обиколницата од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идните бенефиции, односно позитивни влијанија.

Подготовката на Извештајот за стратегиска оцена на влијанијата врз животната средина ги зема во предвид влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина со имплементација на предвидениот План во поширок обем. Додека пред изградба на поединечните проекти/објекти, кои влегуваат во состав на стопанската зона, ќе се пристапи кон подетална анализа на можните влијанија врз животната средина во конструктивна, оперативна и постоперативната фаза на стопанска зона, согласно глава XI од Законот за животна средина ("Сл. весник на РМ" бр. 53/2005, бр. 81/2005, бр. 24/2007 и 159/2008) - Барања за изработка на Оцена на влијанието врз животната средина на одредени проекти или согласно член 24 од истиот Закон.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина ќе бидат елеминирани или ефективно намалени доколку при изведбата на стопанската зона се применат мерките, дефинирани во планската документација за изградба на стопанската зона, како и мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и

елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти.

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе во предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро избрано решение за намена на локацијата, од аспект на економска оправданост, финансиски можности и заштита на животната средина.

Предвиденото планско решение како алтернатива дава широки можности за заживување и иден развој на поширокиот простор на локацијата во разни насоки, односно дава можност од неатрактивна земјоделска локација да прерасне во простор кој ќе даде голем допринос за развојот на индустријата, локалната и националната економија.

Стратегиската оцена на животната средина вклучува мерки за мониторинг на сите значителни идентификувани позитивни и негативни ефекти.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на загадувањето и состојбата на медиумите и областите на животната средина во целина како и идентификација и регистрирање на изворите на загадување на одделните медиуми и областите на животната средина.

Исто така, Планот за мониторинг овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој со што ќе се потврдат целите на Планот.

Бенефитот од спроведување стратегиската оцена на животната средина е:

- флексибилност;
- консензус во процесот на планирање;
- интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- меѓусекторска соработка;
- земање во предвид на регионалните потреби и цели;
- конзистентност со стратешките определби за одржлив развој.

Доколку сите согледувања дадени во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина бидат земени во предвид и имплементирани во Планот ќе се избегнат сите несакани последици, што значи ќе се заштеди време и пари што е само дел од целите на стратегиската оцена на животната средина.

Додаток 1

**Образложение за спроведување на постапка за стратешка
оцена на влијанијата врз животната средина**

Министерство за животна средина и просторно планирање

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВOTНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Република Македонија

До:	ОПШТИНА ГАЗИ БАБА -Сектор за урбанизам, просторно планирање и заштита на животната средина, комунални дејности и уредување на градежно земјиште
Предмет:	СКОПЈЕ Ваш број 27-228/5 од 22. 01.2009, наш број 08-744/1 од 26.01.2009
Врска:	Одговор на барање мислење

08-744/2
02.02.09

Примено	05-02-2009		
Ор.единак	Број	Прилог	Др.ед.
27	228/9	1	

Архивирање	
Регистрација	
2009	

Почитувани,

Министерството за животна средина и просторно планирање достави циркуларно писмо до сите општини за нивните обврски кон спроведување на постапка за ~~стратешка~~ ~~оценка~~ на влијанијата врз животната средина при донесување на планови и програми кои може да имаат влијанија врз животната средина, согласно Законот за животна средина. (Сл.Весник на РМ бр.53/05, 81/05, 24/07, и 159/08).

За Урбанистичкиот план кој е предмет на вашето барање мислење, согласно цитираниот закон и неговите подзаконски акти, потребно е да се спроведе постапка за оценка на влијанија.

Во прилог на ова писмо, уште еднаш, ви го доставуваме дописот кој ова Министерство го достави до сите општини.

Со почит,

Изготвил: Нада Т. Арсова
Одобрил: Каја Шукова

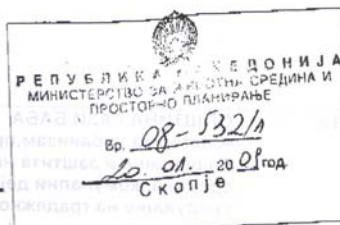
МИНИСТЕР
Dr. Nexhati Jakup

ул. Дрезденска бр. 62, 1000 Скопје тел. 02 30 66 930, тел/факс 02 30 66 931
e-mail: infoeko@moe.gov.mk web: www.moepp.gov.mk

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

До:

Предмет: Образложение за спроведување на постапка за стратешка оцена на влијание врз животната средина

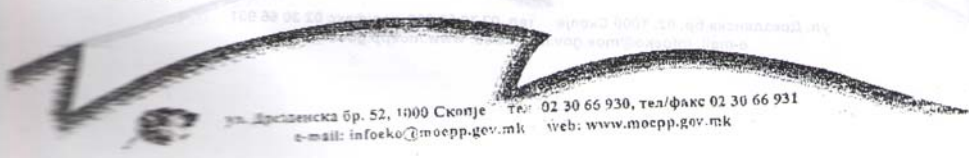
Врска: Доставени барања од ЕЛС

Почитувани,

Врз основа на добиени барања од единиците на локална самоуправа за спроведување на постапка за стратегиска оцена во процесот на изготвување и донесување на урбанистичките планови, Министерството за животна средина и просторно планирање во продолжение на дописот Ви доставува образложение за потребата од спроведување на постапка за стратегиска оцена согласно глава X од Законот за животна средина („Сл.Весник на РМ“ бр.53/05, 81/05, 24/07 и 159/08) и подзаконските акти кои се однесуваат на предметната проблематика.

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето и да се превземат соодветни корективни мерки, Министерството за животна средина и просторно планирање согласно Законот за животна средина и подзаконските акти, а во согласност со барањата на Директивите на ЕУ, го обврза органот кој подготвува плански документ, меѓу кои се и урбанистичките планови (точка 13 од Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл.Весник на РМ“ бр.153/2007) да спроведе постапка за стратегиска оцена на животната средина.

Во текот на спроведување на постапката за стратегиска оцена, помеѓу останатото, треба да се изработи Извештај за стратегиска оцена на животната средина, кој како документ треба да биде основа за спроведување на постапката и добивање на соодветно мислење за влијанието врз животната средина од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање. Во Извештај за стратегиска оцена на животната средина треба да се дадат согледувања, односно анализа на можните негативни влијанија врз животната средина, како и мерки за нивно надминување. Содржината на

Извештајот е уредена со посебен пропис, односно **Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина** („Сл.Весник на РМ“ бр 153/07).

Согласно Законот за животна средина, а конкретно во смисла на проблематиката од урбанистичкото планирање, Стратегиската оцена за Урбанистичките планови треба да ја спроведат општините на чие подрачје се однесуваат, односно нивните градоначалници во соработка со Министерството за животна средина и просторно планирање. За таа цел, во текот на постапката за изработка и донесување на Урбанистичкиот план Ве молиме навремено да ја започнете и спроведете постапката за Стратегиска оцена на животната средина, согласно одредбите од Законот и подзаконските акти.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина и добиените мислења од јавноста по истиот, кои како соодветни би се вградиле во извештајот, (добиени врз основа на јавна расправа и објавување на извештајот на веб страните на МЖСПП и општината), треба да се достави на мислење до Министерството за животна средина и просторно планирање, Сектор за одржлива развој и инвестиции.

Воедно ве информираме дека МЖСПП согласно Законот за животна средина треба да воспостави и води Листа на експерти за стратегиска оцена на животната средина. Земајќи го предвид фактот дека таква листа сеуште не е воспоставена, подготвувачот на планскиот документ до воспоставување на истата нема ограничувања за избор на правно или физичко лице кое ќе вклучено во постапката за стратегиска оцена (пример за изготвување на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина).

Со почит,

Изготвила: Нада Т. Арсова
Одобрила: Каја Шукрова

Прилог:
- глава X од Законот за животна средина
- Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и здравјето на луѓето
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина

Додаток 2

Национална и меѓународна правна рамка

Национална правна рамка

	ЦЕЛИ/БАРАЊА
Втор национален еколошки акционен план на РМ (НЕАП II, 2006)	НЕАП II ги дефинира проблемите во животната средина и мерките и активностите што е потребно да се превземат во следните шест години, воспоставувајќи на овој начин флексибилна рамка за постигнување на главните цели: продолжување на процесот на апроксимација кон ЕУ политиката за животна средина.
Национална стратегија за одржлив развој	Продолжување на процесот на апроксимација кон ЕУ користејќи одржлив пристап.
Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (НППА II, 2007)	Ги вклучува коментарите дадени од Европската комисија за нацрт Програмата за усвојување на правото на ЕУ како и акционен план за хармонизација на националното законодавство со она на ЕУ, потребната динамика на институционално зајакнување за имплементирање на законодавството и потребните ресурси за реализација.
Национална стратегија за транспорт (НСТ, 2007)	Ги опфаќа прашањата за инфраструктурното влијание и еколошките прашања за користењето на земјиштето, биодиверзитетот, бучавата, загадувањето на воздухот, влијанието врз имот од материјална вредност, влијанието врз културното наследство, пејзажот, итн.
Национална стратегија за европска интеграција на Р. Македонија (2004)	Ги поставува фундаменталните цели, политики и приоритети во процесот на ЕУ интеграција и членство во ЕУ на Р. Македонија, вклучувајќи ја заштитата на животната средина како едно од 33-те поглавја кои се оценуваат во однос на критериумите од Копенхаген за членство во ЕУ.
Стратегија за мониторинг на животната средина (2004)	Владата е во процес на реорганизација на задачите на Министерството за животна средина и просторно планирање на полето на мониторингот на животната средина (како и изготвување на мониторинг систем кој ќе биде согласност со барањата на ЕУ во однос на мониторингот и известувањето за сите медиуми на животната средина).
Стратегија за подигнување на јавната свест за животната средина (2005)	Зајакнување на комуникациската стратегија, како и на стратегиите за подигнување на јавната свест и нивна имплементација.
Стратегија за комуникација во однос на животната средина (2005)	Главната владина политика е да го подобри нивото на ефикасност и да ги зајакне перформансите на Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП), да ја зајакне позицијата на МЖСПП во однос на другите министерства, да ја подобри

	комуникацијата меѓу заинтересираните страни на полето на управувањето на животната средина, како и да го олесни процесот на ЕУ интеграција во поглавјето животна средина.
Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција (2005)	Владината политика за оваа стратегија е да спроведе детална анализа на статусот на имплементација на оваа Конвенција, да даде насоки и препораки за надминување на проблемите што се јавуваат во имплементацијата на Конвенцијата и да препорача акционен план за спроведување на предложените мерки и за следење на дадените насоки.
Самостојна оценка на потребните националните капацитети за глобално управување со животната средина (2005)	Главната стратегија на овој документ е да ги зајакне институционалните и индивидуалните систематски капацитети за спроведување на конвенциите од Рио: Рамковната конвенција за климатските промени, Конвенцијата за биодиверзитет и Конвенцијата за борба против опустинувањето. Оваа стратегија ќе овозможи одржливо градење на капацитети, насоки што треба да се следат, механизми и процедури што треба да се воспостават и оценка на напредокот на животната средина.
Стратегија за управување со податоци за животната средина (2005)	Стратегијата за податоци за животната средина обезбедува „чекор по чекор“ план за имплементација на една стандардизирана архитектура за софтвер и структури на податоци во која можат да се сместат податоци од повеќе регулаторни програми-сектори, како што е контролата на загадувањето на воздухот, контролата на загадувањето на водата, контролата на загадувањето на почвата, контролата на бучавата и управувањето со опасен отпад и може да обезбеди интегриран (меѓусекторски) пристап до податоци. Стратегијата за податоци за животната средина се осврнува и на човечкиот фактор односно на тоа како да се избегнат несогласувања меѓу вклучените страни и да се изгради соработка, а во исто време да ги мотивира корисниците на податоците.
Национална стратегија за управување со отпад	Национална стратегија за управување со отпад (донесена од Владата на предлог на Министерството за животна средина и просторно планирање 2008-2020).
Национален план за управување со отпад	Национален план за управување со отпад (во постапка на усвојување-го донесува МЖСПП за период од 6 години).
Национална програма за управување со отпад	Национална програма за управување со отпад (се донесува за период од една година).
Документ Визија 2008 (2004)	Сеопфатна политичка програма која ја

	<p>презентира визијата на Р. Македонија за пристапувањето кон ЕУ и која има за цел здрава и чиста животна средина. Визија 2008 дава јасна агенда на активности каде значајно место зазема хоризонталното законодавство.</p>
<p>Национална стратегија за Механизмот за чист развој (2007)</p>	<p>Национална стратегија за Механизмот за чист развој (2007), која го покрива периодот од 2008-2012 од Кјото протоколот, има главна цел да се олесни трансферот на инфестии и технологии преку механизмот за чист развој (Clean Development Mechanism) за имплементација на проекти кои ги намалуваат емисиите на стакленички гасови. Утврдувањето на приоритетните подрачја за имплементација на овие проекти, институционалната поставеност на националниот орган и градењето капацитети во приватниот и јавниот сектор за учество во овие проекти се главните цели на оваа стратегија.</p>
<p>Стратегија за заштита на биолошката разновидност и акционен план (2004)</p>	<p>Ги дефинира општо целокупната визија и целите на заштитата на биолошката разновидност и дава интегрирана рамка базирана на низа стратешки компоненти и пристапи. Акциониот план ги утврдува конкретните акции што треба да се имплементираат со цел да се постигнат овие цели во контекст на локалните услови во земјата.</p>
<p>Стратегија за енергетска ефикасност до 2020 (2004)</p>	<p>Стратегија за енергетска ефикасност до 2020 (2004) која ја дава главната насока за користење на енергијата на одржлив начин.</p>
<p>Просторен план на Р. Македонија (2004)</p>	<p>Долготраен интегриран стратешки документ и плански документ за рационалниот и човечкиот развој на општеството. Тој ја претставува основата за целокупниот развој на земјата и има стратешка цел да реализира повисок степен на функционална интеграција во земјата, како и да обезбеди услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и другите европски земји во процесот на глобализација и економски текови.</p>
<p>Национален здравствено-еколошки акционен план (НЗЕАП, 1999)</p>	<p>Владината политика за животната средина и здравјето на луѓето. Применетите политики за здравствениот аспект во однос на животна средина овозможуваат стабилен развој на животната средина и ефикасна превенција и контрола на здравјето.</p>
<p>Национална стратегија за заштита и спасување за Р. Македонија</p>	<p>Сеуште во многу рана фаза на подготовка.</p>
<p>Макроекономска политика на Р. Македонија</p>	<p>Макроекономската политика на Владата на Република Македонија се карактеризира со длабока реформска</p>

	агенда во повеќе сфери на економијата, социјалата, животната средина и воопшто целокупниот општествен живот.
Локален Еколошки Акционен План за град Скопје, (ЛЕАП 2004)	Креирање План на активности за заштита и унапредување на животната средина, базиран врз консензус помеѓу локалната власт-Градот и општините, граѓаните и невладините организации.
Локален Еколошки Акционен План на Општина Гази Баба, (ЛЕАП 2007)	Креирање стратегија и политика за заштита и унапредување на животната средина и природата и да понуди конкретни мерки и активности за подобрување на квалитетот на животната средина во Општината.
Локален економски развој на Општина Гази Баба (ЛЕР 2009-2012 година)	Стратешки пристап во управувањето со донесување на акционен план со проектни решенија кој ќе делува проактивно на локалниот економски развој.
Закон за животна средина ("Сл. весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005 и 24/2007)	Целите на овој закон се: зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина, заштита на животот и на здравјето на луѓето, заштита на биолошката разновидност, рационално и одржливо користење на природните богатства и спроведување и унапредување на мерките за решавање на регионалните и на глобалните проблеми на животната средина
Закон за заштита на природата ("Сл. весник на РМ" бр. 67/04, 14/06, 84/07)	Овој закон ги вклучува основните принципи за заштитата на животната средина, врз основа на кои се регулираат соодветните процедури за управување со животната средина. Со овој закон се уредува заштитата на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштита на природното наследство, во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја.
Закон за води ("Сл. весник на РМ" бр. 4/98, 19/00, 42/05, 46/06 и 87/2008)	Со овој закон се уредуваат прашањата коишто се однесуваат на површинските води, вклучувајќи ги и постојните водотеци или водотеци во коишто повремено тече вода, езерата, акумулациите и изворите, подземните води, крајбрежното земјиште и водните живеалишта и нивното управување, вклучувајќи ги и распределбата на водите, како и заштитата од штетно дејство на водите.
Закон за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води ("Сл. весник на РМ" бр. 68/2004, 28/2006, 103/2008)	Со овој закон се уредуваат условите и начинот на снабдување со вода за пиење, прекинување на снабдувањето со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води во реципиентот преку водоснабдителниот и канализациониот систем, изградбата, одржувањето, заштитата и приклучувањето на водоснабдителни и канализациони системи, односите меѓу давателот и корисникот на услугата, како и надзорот

	над спроведувањето на овој закон.
Закон за отпад ("Сл. весник на РМ" бр. 68/2004, 71/2004, 107/2007, 102/2008 и 143/2008)	Со овој закон се уредуваат начинот и условите на собирање, транспортирање, обработка и депонирање на отпадот.
Закон за квалитет на амбиентен воздух ("Сл. весник на РМ" бр. 67/04, 92/07)	Со овој закон се уредуваат мерките за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадувањето на амбиентниот воздух врз човековото здравје, како и за животната средина како целина, преку утврдување на гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање.
Закон за бучава ("Сл. весник на РМ" бр. 79/07)	Со овој закон се уредуваат правата и обврските во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучава во животната средина.
Закон за просторно и урбано планирање ("Сл. весник на РМ" бр.4/96, 28/97, 18/99, 53/01, 51/05, 137/07, 24/08)	Со овој закон се уредуваат условите и начинот на системот на просторното и урбанистичкото планирање, видовите и содржината на плановите, изработувањето и постапката за донесување на плановите, спроведувањето на плановите и следењето на реализацијата на плановите, надзорот и други прашања од областа на просторното и урбанистичкото планирање, вклучувајќи и спецификација на параметри за заштита на животната средина.
Закон за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Сл. весник на РМ" бр. 39/2004)	Со овој закон се уредуваат условите, начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот План на Република Македонија, правата и одговорностите на субјектите за спроведување на Просторниот План, финансирањето и надзорот над спроведувањето на Просторниот План. Во овој закон е одредено дека и МЖСПП е одговорно за издавање на согласност за било каков тип на градба надвор од областите кои се означени за урбан развој. Законот е воспоставен за подобрување на соработката помеѓу надлежните министерства и оценката на можните влијанија на одредената локација.
Закон за градење ("Сл. весник на РМ" бр. 51/05, со измена од 08.07.2008)	Со овој закон се уредуваат градењето, основните барања на градбата, правата и обврските на учесниците во изградбата, проектната документација, градилиштето, употребата, одржувањето, здружување во комора и други прашања од значење за градењето.
Закон за заштита и благосостојба на животните ("Сл. весник на РМ" бр. 113/07)	Законот за заштита и благосостојба на животните ги утврдува минималниот обем за заштита на животните и нивната благосостојба, кој предвидува да бидат

	третирали на начин кој најдобро одговара на нивните потреби, дека неоправдано нема да бидат изложени на болка, патење, физичка повреда или страв, а секој кој одгледува животни треба да ја штити нивната благосостојба колку што дозволуваат околностите.
Закон за заштита и благосостојба на растенијата ("Сл. весник на РМ" бр. 25/98, 6/00)	Со овој закон се уредува заштитата на растенијата од болести, штетници и плевели, здравствената контрола на растенијата во внатрешниот промет и прометот преку државната граница, производството, прометот и употребата на средствата за заштита на растенијата, опремата и мерките за спречување на штетните последици од употребата на средствата за заштита на растенијата врз здравјето на луѓето, животните и заштитата на животната средина и природа.
Конвенција за биолошка разновидност (Рио, 1992) ("Сл. весник на РМ" бр. 54/97)	Конвенцијата ја дефинира заштитата на биолошката разновидност како заедничка обврска на целото човештво. Таа ги покрива сите еко-системи, видови и генетски ресурси и ги поврзува традиционалните напори за заштита со економските цели од одржливо искористување на биолошките ресурси и ги поставува принципите за фер и еднакво споделување на придобивките од искористувањето на генетските ресурси.
Закон за заштита на културното наследство ("Сл. весник на РМ" бр. 20/04, 115/2007)	Со овој закон се утврдуваат видовите, категориите, идентификацијата, начините на ставање под заштита и другите инструменти на заштита на културното наследство, режимот на заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правото на сопственост на културното наследство во јавен интерес, организацијата, координацијата и надзорот, стручните звања и други прашања што се од значење за единството и функционирањето на системот за заштита на културното наследство во Република Македонија.
Закон за шуми ("Сл. весник на РМ" бр. 47/97, 7/00, 89/04)	Го уредува одгледувањето, користењето и заштитата на шумите, како неделлив дел од управувањето со шумите.
Закон за пасишта ("Сл. весник на РМ" бр. 3/98 и 101/00)	Со овој закон се уредува управувањето, унапредувањето и користењето на пасиштата во државна сопственост. Работите на управување, унапредување и користење на пасиштата (во натамошниот текст: стопанисување) се од јавен интерес.
Закон за земјоделско земјиште ("Сл. весник на РМ" бр. 25/98, 18/99, 02/04, 135/07)	Со овој закон се уредува користењето, располагањето, заштитата и пренамената на земјоделското земјиште.

<p>Закон за заштита и спасување ("Сл. весник на РМ" бр. 36/04, 49/04)</p>	<p>Со овој закон се уредува заштитата и спасувањето на луѓето и материјалните добра од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи во мир и во војна и од воени дејства во Република Македонија.</p>
--	---

Меѓународна правна рамка

	ЦЕЛИ/БАРАЊА
<p>Кјото Протокол, 11 Декември 1997</p>	<p>Да ги редуцира емисиите на стакленички гасови.</p>
<p>Јоханезбуршка Декларација за одржлив развој, Септември 2002</p>	<p>Да ги придвижи и зајакне меѓусебните и заедничките столбови за одржлив развој-економски развој, социјален развој и заштита на животната средина-на локално, национално, регионално и глобално ниво.</p>
<p>Европска перспектива за просторен развој, Мај 1999</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да развие полицентричен и балансиран урбан систем; - Да го зајакне партнерството помеѓу урбаните и руралните средини; - Да промовира транспортна и комуникациска врска, со цел да обезбеди еднаков пристап до инфраструктурата и знаењето; - Широко да управува со културното и природното наследство, со цел да ги заштити регионалните идентитети и културните различности во поглед на глобализацијата.
<p>Рио Декларација за животна средина и развој, Јуни 1992</p>	<p>Начело 1: За постигнување одржлив развој најмногу се води грижа за луѓето. Тие имаат право на здрав и продуктивен живот во хармонија со природата.</p> <p>Начело 2: Државите имаат суверени права да ги експлоатираат нивните природни богатства, согласно со нивната политика за животната средина и развој и се одговорни да осигурат дека активностите кои се под нивна надлежност или контрола нема да предизвикаат нарушување на животната средина на другите држави или на територии кои се надвор од границите на националната надлежност.</p> <p>Начело 3: Правото за развој треба да биде исполнето така што ќе ги задоволи потребите за правилен развој во животната средина за сегашните и идните генерации.</p> <p>Начело 4: За да се постигне одржлив развој, заштитата на животната средина треба да биде составен дел од развојниот процес и не смее да биде изолирана.</p> <p>Начело 5: Сите држави и луѓе треба да соработуваат со основна задача искоренување на сиромаштијата како едно од основните барања за одржлив развој, со цел да се намали разликата во</p>

	<p>стандардот на живеење и подобро исполнување на потребите на луѓето во светот.</p> <p>Начело 6: Потребно е да се даде посебен приоритет на посебните состојби и потреби во земјите во развој, особено на оние најмалку развиените и на оние кај кои животната средина е загрозувана. Интернационалните акции во полето на животната средина и развој треба да ги насочат интересите и потребите кон сите земји.</p> <p>Начело 7: Државите треба да соработуваат во духот на глобално партнерство, да го пренасочат, заштитат и обноват здравјето и интегритетот на земјиниот екосистем. Развиените земји ја потврдуваат одговорноста што ја имаат земено согласно интернационалните стремежи за одржлив развој во поглед на притисокот предизвикан од нивните територии во однос на животната средина на глобално ниво и на технологиите и финансиските извори со кои располагаат.</p> <p>Начело 8: За да се постигне одржлив развој и висок квалитет на живот на сите луѓе, Државите треба да ги редуцираат и елиминираат неодржливите шеми на производство и потрошувачка и да промовираат соодветна демографска политика.</p> <p>Начело 9: Државите треба да оперираат на начин за ендегено зајакнување на капацитетите за одржлив развој со подобрување на научното знаење преку размена на научно и технолошко знаење, и со зголемување на развојот, адаптацијата, ширењето и трансферот на технологии, вклучувајќи нови и иновативни технологии.</p> <p>Начело 10: Работите поврзани со животната средина најдобро се управувани со учество на сите засегнати жители. Државите треба да олеснат и овозможат соодветен пристап до информациите, јакнење на свеста и можност за учество кога информациите се широко достапни.</p>
<p>Архуска конвенција, Јуни 1998</p>	<p>Конвенцијата бара различните страни да го гарантираат правото на јавноста за пристап до информации, учество во донесување одлуки и пристап до правдата за прашањата поврзани со животната средина. Нејзината цел е заштита на правото на секоја личност од сегашната и идната генерација да живее во здрава животна средина.</p>
<p>Директива за станишта (92/43/ЕЕС)</p>	<p>Да обезбеди биолошка разновидност преку конзервација на природните станишта и на дивата флора и фауна на</p>

	<p>европска територија или на државите членки (Член 2).</p> <p>Да ги одржува или обнови природните станишта и видови на дива флора или фауна во интерес на заедницата.</p> <p>Да постави, конзервација на специјални области, потребни мерки за конзервација вклучувајќи соодветен план за управување посебно назначен или вклучен во други развојни планови, согласно пропишаните закони, административни или договорни мерки кои кореспондираат со еколошките барања за типовите природни станишта и присутните видови (Член 6).</p> <p>Да ги избегне, во посебни делови за конзервација, нарушување на природните станишта и видовите, исто така и вознемирувањето на видовите за утврдени предели (Член 6).</p> <p>Секој план или проект не е директно поврзан со потребата од управување со локацијата, но веројатноста да има значителен ефект, може индивидуално или во комбинација со други планови или проекти, да биде предмет за соодветна оцена од неговите импликации во поглед на целите за заштита.</p> <p>Наспроти негативните оценки за импликација и недостаток на алтернативи, планот или програмата сепак мора да биде спроведен со причина за најважните јавни интереси, вклучувајќи ги и оние од социјална или економска природа, Државите треба да ги превземат сите потребни компензаторски мерки за да се осигураат дека е постигната глобалната кохеренција на Натура 2000 (Член 6).</p> <p>Да ја подобри еколошката кохеренција на мрежата Натура 2000, да го поттикне управувањето со карактеристиките на пејзажот кои се од особена важност за дивата флора и фауна. Такви карактеристики, со вредност на нивните линеарни или континуирани структури или нивната функција како средство за постигнување цел, се есенцијални за миграција, разместување и генетска размена на дивите видови (Член 10).</p>
<p>Директива за диви птици (79/409/ЕЕС)</p>	<p>Да зачува, одржи или повторно да постави доволна разноликост и области за станишта за сите видови на птици кои се споменати во Член 1 од Директивата (Член 3).</p> <p>Да зачува, одржи и повторно да воспостави биотопи преку:</p> <ul style="list-style-type: none"> - создавање на заштитени подрачја; - одржување и управување

	<p>согласно еколошките потреби на становиштата, внатре или надвор од заштитените подрачја;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повторно основање на уништените биотопи; - создавање на биотопи (Член 3). <p>Да ги класифицира најпогодните територии во број и големина, како специјално заштитени подрачја за зачувување на овие видови, земајќи ги во предвид нивните барања за заштита во географска смисла и територијата каде оваа Директива се спроведува.</p>
<p>Рамковна Директива за вода (2000/60 /ЕС)</p>	<p>Да воспостави рамка за заштита на домашните површински води, транзиторните, крајбрежните и подземните води која:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) ги спречува понатамошните нарушувања и го заштитува и зголемува статусот на водните екосистеми во зависност од потребите, земјените екосистеми и мочуриштата директно зависат од водните екосистеми; б) промовира одржлива употреба на водата базирана на долгогодишна заштита за достапните водни ресурси; ц) заштита и подобрување на водната животна средина преку специфични мерки за прогресивно намалување на испустите, емисиите и губењето на приоритетни супстанции и престанок или постепено испуштање, емисии и губење на приоритетни опасни супстанции; д) обезбедува прогресивно намалување на полутанти во подземните води и заштита од идни загадувања; е) допринесува за ублажување на ефектите од поплави и суши па од тука допринесува за: и) припрема за доволно снабдување на површински води со добар квалитет и подземни води како потреба за одржлива, балансирана и правилна употреба на водата; ии) значително намалување на полутантите во подземните води (Член 1).
<p>Директивата за нитрати (91/676/ЕЕС)</p>	<p>Да го редуцира загадувањето на водата од нитрати од земјоделски извори и да заштити од вакво загадување во иднина.</p>
<p>Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС)</p>	<p>Да постави и обезбеди усогласеност со поставените гранични вредности за различни атмосферски загадувања на амбиентниот воздух.</p>
<p>Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)</p>	<p>Да постави интегрирана и адекватна мрежа за постројки за отпад преку</p>

	подготовка на планови за управување со отпад, поставувајќи ги можностите и капацитетите за управување со нив притоа користејќи ги овие постројки. Најдобар начин за одложување или третман е најблиската локација до местото каде се генерира отпад.
Рамковна директива за бучава (2002/49/ЕС)	Избегнување, превенција или лимитирање на ефектите, вклучувајќи ги и последиците предизвикани од изложеност на амбиентна бучава
Директива за оценка на влијанието врз животната средина (85/337/ЕЕС)	Собирање, проценка и земање во предвид информации за влијанијата врз животната средина при донесување одлука дали проектот треба да се спроведе или не.
Директива за стратегиска оценка на животна средина (2001/42/ЕС)	Систематски процес во кој се земаат во предвид одредени превентивни мерки кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на "стратегиски акции" или политики, планови и програми.
Европска Програма за климатски промени, Јуни 2000	Идентификација и развој на ЕУ стратегија за Имплементација на Кјото Протоколот.
ЕУ Политика за рурален развој, 2000	Развој на рурални средини на начин кој ќе ги поврзе со урбаните центри и услуги. Подобрување на квалитетот на живот на жителите од руралните средини.
Директива за енергетски перформанси во градењето, Јануари 2003	Подобрување на енергетската ефикасност и перформансите во градењето при што ќе има помали енергетски загуби.
ЕУ Шестиот Акционен План за животна средина	Подобрување на условите кои се однесуваат на: <ul style="list-style-type: none"> - климатски промени; - природа и биодиверзитет; - животна средина, здравје и квалитет на живот; - природни богатства и отпад.

Додаток 3

Евалуација на влијанијата од имплементација на планскиот документ

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
Население	Фаза на формирање на стопанската зона Можни влијанија врз здравјето на населението предизвикани од: зголемена бучава, издувни гасови од возилата, прашина, вибрации и др.	/	Можни се од поединечните проекти во рамките на планот	/	Краткорочни	Незначителни негативни влијанија (-)	Примена на мерките, дефинирани во планската документација за изградба на стопанската зона, како и мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии/елаборати за оцена на влијанијата врз животната средина од изградбата на посебните објекти
	Оперативна фаза на стопанската зона Зголемен број на нови работни места за околното население Подобрена социо-економска клима Зголемен животен стандард - намалување на миграцијата село-град	/	/	/	Долгорочни (Д)	Позитивни (+)	
Воздух	Фаза на формирање на стопанската зона Нарушување на квалитетот на воздухот од издувните гасови на возилата и прашина од	/	/	/	Краткорочни (К)	Незначителни негативни влијанија (-)	Примена на мерките, дефинирани во поединечните студии/елаборати за оцена на влијанијата врз

⁴ Секундарни или индиректни влијанија се оние, кои не се директен резултат од Планот или Програмата и се разликуваат од директните влијанија. Примери за вакви влијанија можат да бидат: можните влијанија од Планот би ги нарушиле идните планови за развој или заштита на одредено подрачје, кое е блиску до подрачјето од интерес на Планот или Програмата.

⁵ Кумулативни се оние влијанија, кои произлегуваат онаму каде одредени поединечни развојни активности немаат значајни влијанија, но заедно би имале значајни влијанија или онаму каде неколку индивидуални влијанија од Планот (на пр. бучава, прашина или визуелен ефект) имаат комбиниран ефект.

⁶ Синергистички влијанија се оние каде интеракцијата од поедините активности, продуцираат поголем ефект отколку збирот на поединечните влијанија. Синергичните ефекти обично се случуваат кога природните живеалишта, ресурсите или човековите населби се во близина на планираните активности.

⁷ Времетраење на влијанието, се обележува со: краткорочно (К), среднорочно (С), долгорочно (Д), во исто време се однесува на постојано влијание (П) и периодично влијание/временно (В).

⁸ Ефект-се однесува на позитивни и негативни ефекти и ќе се обележуваат со: позитивен (+) и негативен (-)

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
	<p>градежни активности</p> <p>Оперативна фаза на стопанската зона</p> <p>Нарушување на квалитетот на воздухот од издувните гасови на возилата</p>	/	/	/	Долгорочни (Д)	Незначителни негативни влијанија (-)	<p>животната средина од изградбата на посебните објекти.</p> <p>Употреба на еколошки горива; Примена на јавен транспорт за вработените во Зоната.</p>
Бучава	<p>Фаза на формирање на стопанската зона</p> <p>Зголемено ниво на бучава од механизација и изведба на градежни работи</p>	/	/	/	Краткорочни (К)	Незначителни негативни влијанија (-)	Примена на мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти.
	<p>Оперативна фаза на стопанската зона</p> <p>Бучава од транспортните средства, кои ќе ги опслужуваат предвидените индустриски и трговски капацитети, Бучава од превозните средства за транспорт на вработените во и надвор од стопанската зона Зголемена бучава од оперирање на индустриските капацитети</p>	/	/	/	Долгорочни (Д)	Незначителни негативни влијанија (-)	<p>Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на богати хортикултурни насади во локалитетот, како и поставување звучни бариери кон најблиските населени места.</p> <p>Примена на мерките, дефинирани во поединечните студии/елаборати за оцена на влијанијата врз животната средина од изградбата на посебните</p>

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
							објекти.
Вибрации	<p>Фаза на формирање на стопанската зона</p> <p>Вибрации предизвикани од механизацијата која ќе се користи за формирање на Зоната</p> <p>Оперативна фаза на стопанската зона</p> <p>Не се очекува појава на вибрации</p>	/	/	/	Краткорочни	Незначителни негативни влијанија (-)	<p>Примена на мерките, дефинирани во поединечните студии/елаборати за ОВЖС од изградбата на посебните објекти.</p> <p>/</p>
Вода	<p>Фаза на формирање на стопанската зона</p> <p>Можни влијанија од неправилно управување со отпад, како и складирањето и ракувањето со горива, масла, масти и др.</p> <p>Оперативна фаза на стопанската зона</p> <p>Не се очекуваат влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води</p>	/	/	/	Ќе биде дефинирано посебно за секој објект/активност	Ќе има влијанија, но обемот и времетраењето ќе биде дефинирано посебно за секој објект/активност	<p>Примена на мерките, дефинирани во поединечните студии/елаборати за оцена на влијанијата врз животната средина од изградбата на посебните објекти.</p> <p>Изградба на сепаратна канализациона мрежа;</p> <p>Изградба на пречистителна станица за третман на отпадните води;</p> <p>Редовна контрола на пречистената вода;</p> <p>Испуштање на пречистената вода во најблискиот реципиент со квалитет кој нема да ја наруши категоријата</p>

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
							на вода на реципиентот; Соодветно управување со отпад; Правилно чување и складирање на суровини, масла, масти и др.
Почва и геологија	<p>Фаза на формирање на стопанската зона Нарушување на геолошките карактеристики на почвата, како резултат на користење на тешка механизација и возила, транспорт и одлагање вишок на ископан материјал, одложување на градежниот отпад (шут) и др. Нарушување на квалитетот на почвата од неправилно ракување со масла и масти, и инцидентно истекување на истите. Збивање на почвата при што може да се наруши природниот квалитет и да се намаи плодноста на истата.</p> <p>Оперативна фаза на стопанската зона Влијанијата врз почвата зависат од начинот на управување со вода, воздух и отпад</p>	/	/	/	Недефинирано	<p>Нема влијанија, но обемот и времетраењето ќе бидат дефинирани посебно за секој објект/активност</p> <p>Незначителни негативни влијанија</p>	<p>Примена на мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти</p> <p>Имплементација на директните мерки и препораки дадени во планската</p>

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
							документација, и студиите/елаборатите за заштита на животната средина.
Флора и фауна	Фаза на формирање и оперативна фаза на стопанската зона Вознемирување на птиците и нивно раселување; Нарушување или уништување на природните живеалишта; Деградација и фрагментација на нивните природни "домови" и ареали на движење.	/	Можни се, но ќе се определат за секој проект посебно	/	Долгорочни(Д)	Незначителни негативни влијанија (-)	Примена на мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти.
Предел	Фаза на формирање на стопанската зона Нарушување на пејзажот како резултат на ископ на земјиште и депонирање на вишокот земја. Оперативна фаза на стопанската зона Изградбата на стопанската зона ќе има влијание на пејзажните карактеристики на локацијата	/	/	/	Краткорочни	Незначителни негативни влијанија (-)	Примена на мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти
		/	/	/	Долгорочни(Д)	Позитивни влијанија (+)	Обезбедување на заштитни појаси во поглед на комплексната заштита на просторот, особено кај сообраќајниците, што е

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
							од витален интерес за заштита, унапредување и адекватно користење на природните предели, амбиентите и пејзажите во просторот.
Материјални добра	На предметната локација не се евидентирани материјални добра. Изградбата на стопанската зона ќе ја зголеми вредноста на земјиштето што ќе резултира со голем економски бенефит.	/	/	/	Долгорочни(Д)	Позитивни влијанија (+)	/
Културно наследство	На предметната локација не е евидентирано културно наследство. Не се очекуваат влијанија.	/	/	/	/	/	/
Отпад	Фаза на формирање на стопанската зона Работни активности за формирање на зоната Оперативна фаза на стопанската зона Не се очекуваат влијанија предизвикани од начинот на управување на отпад	/	/	/	Краткорочни	Прифатливи негативни влијанија (-)	Примена на мерките кои ќе бидат дадени во поединечните студии за оцена на влијанијата врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина, од изградбата на посебните објекти Примена на предвидениот начин за негово управување, односно собирање, селектирање и превземање.

Стратегиска Оцена на Животната Средина

Предмет	Очекувани влијанија од имплементација на Планот	Секундарни/ин директни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Времетраење ⁷	Ефект ⁸	Препорачани мерки за ублажување на влијанијата
Несреќи и хаварији	Фаза на формирање и оперативна фаза на стопанската зона Нарушување на сите медиуми на животната средина	Не можат да се предвидат	Не можат да се предвиди	Не можат да се предвиди	Не може да се предвиди	Не може да се предвиди	Примена на мерките дефинирани во нормативно-правната регулатива за заштита од земјотреси, поплави воени разурнувања, заштита од пожар и др. во фазата на изградба на комплексот.
Прекугранични влијанија	/	/	/	/	/	/	/

Додаток 4

Опфат на Планот

Користена литература

1. Директива за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС);
2. Практичен водич кон Директивата за стратегиска оцена на животната средина, Септември 2005, издаден од Владата на Шкотска;
3. Насоки за подготовка на стратегиска оцена на животната средина-"Развој на стратегиска оцена на животната средина, Методологија за Планови и Програми во Ирска";
4. Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички План вон населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси околу Обиколница од клучка "Хиподром" до клучка "Сингелиќ", Општина Гази Баба, Агенција за Планирање на просторот, Август 2008;
5. Просторен План на Република Македонија;
6. Локален Еколошки Акционен План за град Скопје, (ЛЕАП 2004);
7. Локален Еколошки Акционен План на Општина Гази Баба, (ЛЕАП 2007);
8. Локален економски развој на Општина Гази Баба (ЛЕР 2009-2012 година);
9. Секторска Студија: Заштита на природното наследство (1999), Министерство за животна средина, Завод за животна средина, Скопје;
10. Студијата за состојбата со биолошката разновидност во Република Македонија (Прв национален извештај) 2003, Министерство за животна средина и просторно планирање;
11. Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖСПП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија.